

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

นางสาวเบญญาภา สุวรรณประเสริฐ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2555

**Cooperatives Operation Activities in School: A Case Study of
Baanmaesalidluangwitthaya School, Thasongyang District, Tak Province**

Miss Benyapa Suwanprasert

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives

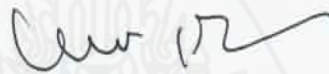
Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ชื่อและนามสกุล	นางสาวเบญญาภา สุวรรณประเสริฐ
แขนงวิชา	สหกรณ์
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2551

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เสาวภา มีถาวรกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแม่สลิด
หลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ผู้ศึกษา นางสาวเบญญาภา สุวรรณประเสริฐ รหัสนักศึกษา 2499001911

ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ศาสตราจารย์โอภาวดี เข็มทอง
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมุ่งศึกษาในเรื่องความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียน และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 268 คน และครูจำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และแบบสอบถามสำหรับครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 85.4 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 0.4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การจะนำผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ มาฝากขายที่สหกรณ์โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ส่วนลคที่ 1 ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน และ การประชาสัมพันธ์สินค้า การเสนอขายและแนะนำสินค้าแก่สมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของครู พบว่า ระดับการปฏิบัติของการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น สภาพพื้นที่ ตัวอาคารของสหกรณ์ร้านค้ามีความเหมาะสม ครูและนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียน กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารงานกิจกรรมสหกรณ์ได้ชัดเจน มีผลกำไร เงินปันผล และเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกทุกปีการศึกษา สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นว่าระดับการปฏิบัติของการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก

Independent Study title: Cooperatives Operation Activities in School: A Case Study of Baanmaesalidluangwithhaya School, Thasongyang District, Tak Province

Author: Miss Benyapa Suwanprasert; **ID:** 2499001911; **Degree:** Master of Business Administration (Cooperatives); **Independent Study advisor:** Opawadee Kamtong, Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this independent study were to 1) study operation of cooperative activity in school, Baanmaesalidluangwithhaya School, Thasongyang District, Tak Province aiming at the study on knowledge, understanding, participation approach including satisfaction of students and 2) study opinions of teachers toward operation of cooperative activity in Baanmaesalidluangwithhaya School.

The sample population included a number of 268 students ranging from Prathom 4 upto Mathayom 3 and 65 teachers. The instrument for data gathering was questionnaire to survey both students and teachers. Data analysis was conducted by computer programs. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

Results of the study were as follows. 1) Students' knowledge and understanding on operation of cooperative activity in school was at low level. Students who obtained scores below 50% showed as high as 85.4% while those who obtained scores over 80% showed 0.4% only. Analysis on students' participation approach in school's cooperative activity; most of individual items were at high level, except for taking their products to sell at cooperative store which was at medium level. By overall, students' participation was at high level. Analysis result in terms of students' satisfaction towards school's cooperative activities; most of individual items were at high level except for special reduction when purchasing goods from the school's cooperative, public relations for goods, presentation of introduction of goods to members were at medium level. By overall, students' satisfaction was at high level. 2) Teachers' opinions regarding management process in school's cooperative activity, in terms of operation, it was found most of individual items were at medium level, except for location of ground and building of cooperative were suitable. Teachers and students were willing to be members of cooperative in school. Responsible persons were clearly assigned to run cooperative activity in school with profits and average dividend back to members every academic year. Members' satisfaction toward operation of cooperative activity in school was at high level. By overall, teachers opined that mostly operation of cooperative activity in school was at medium level.

Keywords: Cooperatives Operation Activities, Baanmaesalidlaung Withaya School, Tak province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น และ รองศาสตราจารย์เสาวภา มีถาวรกุล ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสุเชษฐ รัตนเสถียร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่สลิด หลวงวิทยา คุณครูสวิตตา คอยแก้วขาว ผู้ทำหน้าที่ครูผู้ส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนแห่งนี้ และคุณครูท่านอื่นๆรวมทั้ง นักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ที่ได้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนทุกท่าน รวมถึงพี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษามสธ. พ่อ แม่ ครอบครัว ที่คอยติดตาม ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จึงขอขอบพระคุณทุกท่านทั้งที่ได้เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง การศึกษาครั้งนี้จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือดังกล่าว คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอใช้เป็นแหล่งความรู้แก่ผู้ที่สนใจทุกท่านนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นอันจะเป็น ผลต่อการพัฒนาการสหกรณ์ให้มีความเจริญเติบโตและมั่นคงเป็นสถาบันที่พึงของมวลหมู่สมาชิก และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สืบต่อไป

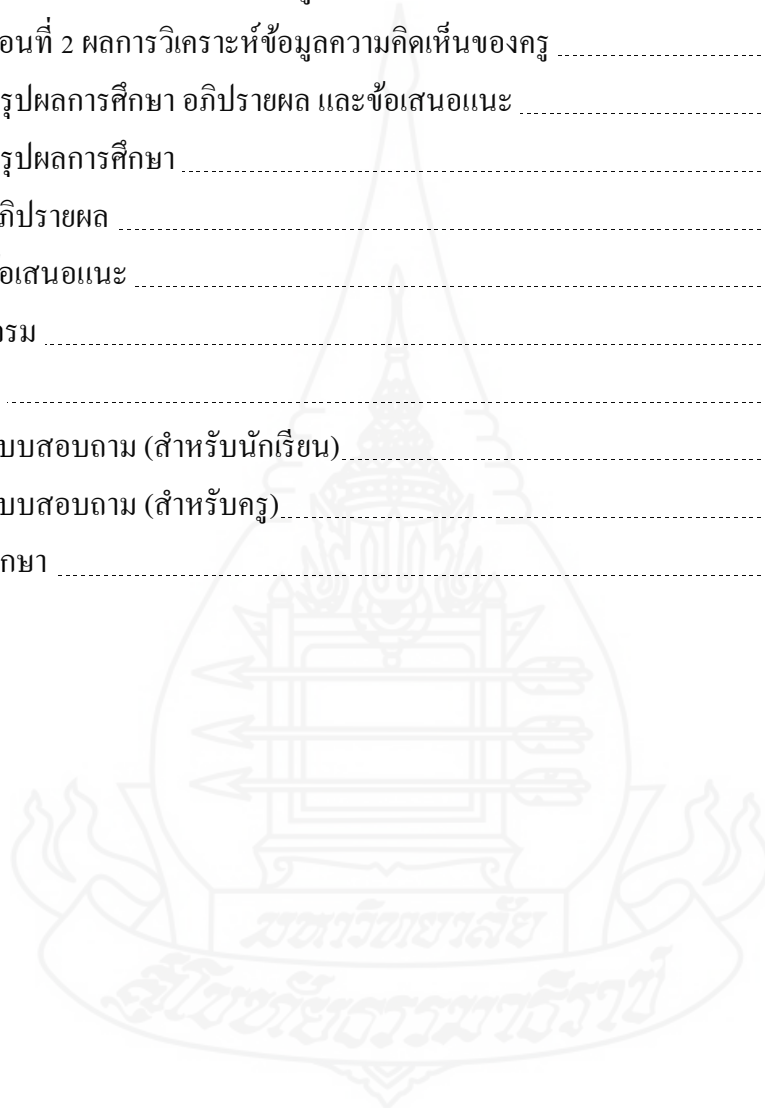
เบญญาภา สุวรรณประเสริฐ
พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	4
ขอบเขตการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	7
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	14
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	20
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	22
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	43
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45

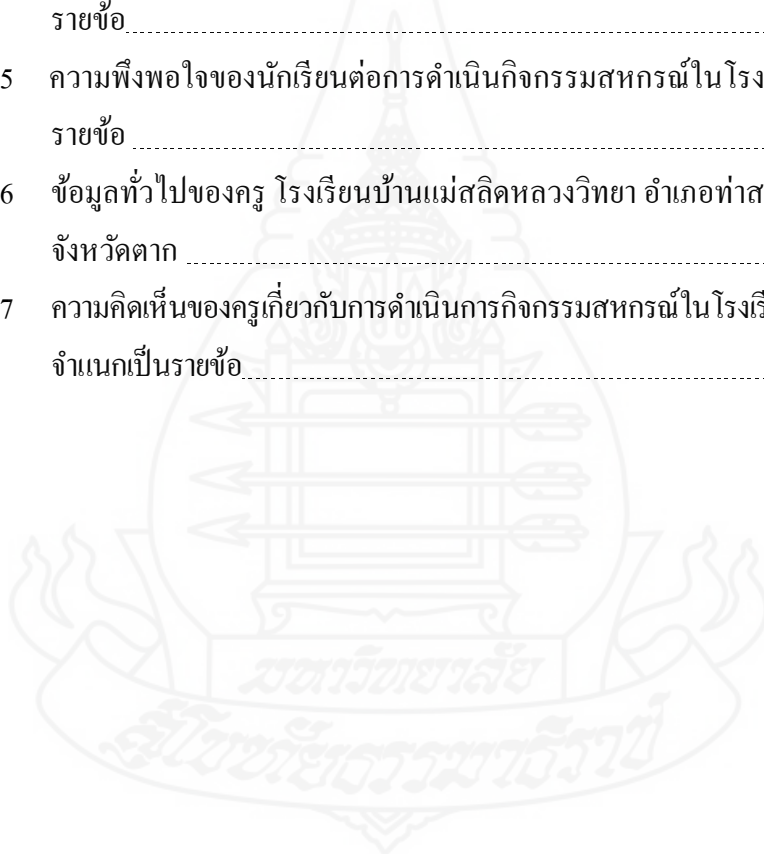
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู	55
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการศึกษา	62
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
แบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)	76
แบบสอบถาม (สำหรับครู)	82
ประวัติผู้ศึกษา	84

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก.....	48
ตารางที่ 4.2	คะแนนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน	50
ตารางที่ 4.3	การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 8 เกรด	51
ตารางที่ 4.4	การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็น รายชื่อ.....	52
ตารางที่ 4.5	ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็น รายชื่อ	53
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลทั่วไปของครู โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก	55
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	59

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	หน้า
		5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นและดำเนินการ โดยความสมัครใจของกลุ่มบุคคลที่มีความต้องการอย่างเดียวกัน เพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน ประเทศไทยนำวิธีการสหกรณ์มาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสหกรณ์และเลือกรูปแบบของสหกรณ์ หาทุนขนาดเล็กตามแบบอย่างของประเทศเยอรมนีที่เรียกว่า ไรฟ์ไฟเซิน มีการทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเป็นแห่งแรก มีชื่อว่า "สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้" โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ตามพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ.2459 มีพระราชวรพงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

นับจากวันที่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์เป็นครั้งแรกในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลายาวนานถึง 96 ปี จากข้อมูลของกลุ่มฐานข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมสหกรณ์ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 8,028 สหกรณ์ แต่จากผลการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ได้รายงานผลตรงกันว่า กิจกรรมสหกรณ์ส่วนใหญ่ในประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุหลายประการซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการพัฒนาสหกรณ์ของไทย เช่น ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการของสหกรณ์ การไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มที่และต่อเนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการไม่ได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของสหกรณ์ ระบบสหกรณ์ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาตามลำดับ เพื่อให้สถานศึกษายึดถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดมา และเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีนโยบายจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ซึ่งกำหนดให้จัดหลักสูตรและมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและมีประสบการณ์ตรง การดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นับได้ว่าเป็นภาระหนักสำหรับผู้รับผิดชอบ มีปัญหาหลายประการ เนื่องจากการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จเป็นไปตามเจตนารมณ์มีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับเทคนิคในการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการ จะมีวิธีการที่สามารถให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามเจตนารมณ์มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคในการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการที่จะมีวิธีการที่สามารถให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ตามนโยบายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ถึงปัจจุบัน แต่การดำเนินงานการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์แนวคิดของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ปัจจุบันกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบางแห่งไม่ได้ดำเนินการจัดอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น เกิดความขัดแย้งในการดำเนินงาน มีการหาประโยชน์เข้าสู่ตนเองและนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง สหกรณ์ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย นักเรียนจะไม่ค่อยมีเวลามาปฏิบัติงานของสหกรณ์ เพราะต้องมีกิจกรรมอื่นๆ ค่อนข้างมาก จึงไม่ใคร่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมสหกรณ์เท่าที่ควร ดังนั้นการศึกษาเรื่องกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาที่พบไปวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาศักยภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะ เพื่อปรับปรุง และวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 72 หมู่ 2 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรทั้งหมด 65 คน ครูสายผู้สอน 61 คน ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน มีเนื้อที่ของโรงเรียนจำนวน 9 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา

กิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีทุนดำเนินการในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 67,850 บาท เปิดให้สมาชิกถือหุ้น หุ้นละ 5 บาท สมาชิกจะถือหุ้นได้ไม่เกินคนละ 20 หุ้น จำนวนสมาชิกมีทั้งครูและนักเรียน 873 คน ประเภทกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เป็นการดำเนินงานกิจการสหกรณ์ร้านค้า ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายโดยสินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นไปตามความต้องการของสมาชิก เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องดื่ม ขนมขบเคี้ยว เป็นต้น การดำเนินธุรกิจของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จะเริ่มดำเนินการช่วงระยะเวลาเปิดภาคเรียน มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เป็นทุนสำรองปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น และเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ

การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนแห่งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ให้เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกิดการเรียนรู้ในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ปลุกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รู้จักอดออม รู้จักทำงานเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นการสร้างเสริมทรัพยากรมนุษย์ เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักอันสำคัญในการสืบสานงานด้านสหกรณ์ต่อไป อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ดังพระราชโองการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายพิเศษ เรื่อง “สหกรณ์นักเรียน : สร้างเยาวชน สร้างชุมชนมั่นคง” ว่า สหกรณ์นักเรียนไม่ได้มุ่งเน้นกำไร แต่เป็นกระบวนการเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชน ในการดำเนินชีวิตในสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่น สร้างความซื่อสัตย์ จริงใจ ความเมตตา กรุณา การรู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันและกัน มีความสำนึกต่อส่วนรวม รู้จักทำงานกับผู้อื่น จะนำความสุขความสงบสุขมาสู่สังคมโดยรวม และเป็นการวางรากฐานมั่นคงให้ชุมชนและประเทศได้ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงมีต่อขบวนการสหกรณ์ไทยและพสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

ถึงแม้ว่าการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประสบปัญหาหลายประการอันเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยรอบบริเวณโรงเรียน และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของนักเรียน แต่ก็ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนรวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้เสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
- 2.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา จำนวน 991 คน และ ครู จำนวน 74 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของนักเรียนและความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่

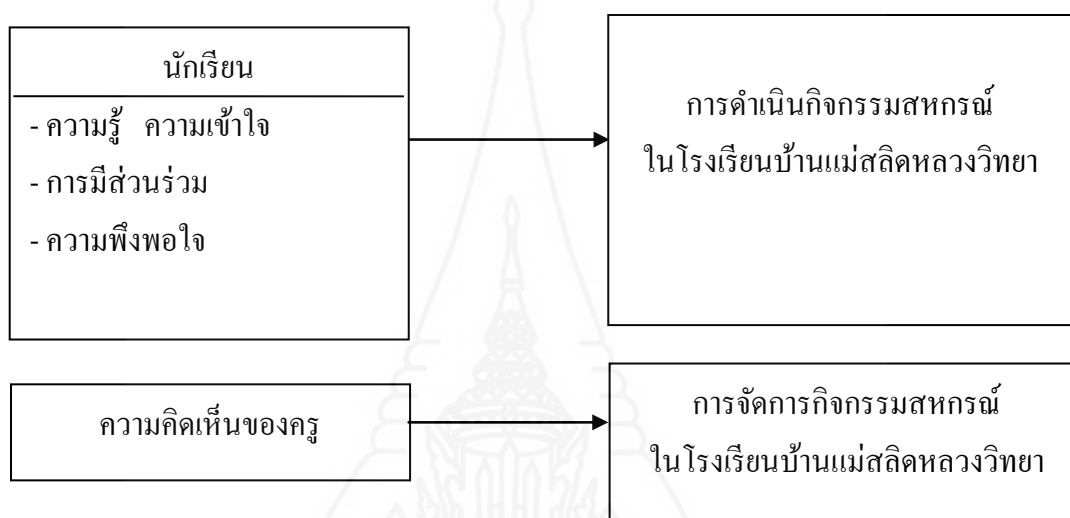
การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ธันวาคม 2554 – กรกฎาคม 2555

4. กรอบแนวคิดการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจ ของนักเรียน และความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุน้อย มาจากครอบครัวชนเผ่ากะเหรี่ยง สื่อสารด้วยภาษาไทยได้ไม่ชัดเจน ในการสื่อสารครั้งนี้จึงต้องขอความร่วมมือจากคุณครูประจำชั้น

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

6.2 กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าที่จัดตั้งขึ้น ภายในโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

6.3 การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้ร่วมกันจัดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

6.4 ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ สหกรณ์ และ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

6.5 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

6.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

6.7 การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง การจัดการด้านต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การจัดทำบัญชีและงบประมาณ และการจัดทำรายงาน

6.8 การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ หมายถึง การจัดแบ่งบุคลากรของสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อช่วยกันทำหน้าที่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ

6.9 การวินิจฉัยและสั่งการ หมายถึง การวินิจฉัยพิจารณาสถานการณ์ในด้านต่างๆ ของสหกรณ์ในโรงเรียน และประธานสหกรณ์สั่งให้บุคลากรดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ

6.10 การจัดทำบัญชีและงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และงบประมาณของสหกรณ์ มีการควบคุม ตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา สามารถนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินการสหกรณ์ต่อไป

7.2 สามารถนำผลการศึกษามาเทียบเคียงและประยุกต์ใช้กับกิจการสหกรณ์โรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง

7.3 สามารถนำผลการศึกษามาเสนอข้อคิดเห็นเชิงนโยบายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

สหกรณ์ได้วิวัฒนาการมาจากแนวคิดพื้นฐานของนักเศรษฐศาสตร์ในยุคต่าง ๆ ที่ผ่านมาเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประชากรของประเทศนั้น ๆ ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น นักสหกรณ์จึงได้กำหนดแนวทางสำหรับดำเนินงานสหกรณ์ไว้หลากหลายแนวทาง มีการดำเนินงานเหมือนธุรกิจทั่วไปโดยการรวมตัวของกลุ่มบุคคล มีหลักการช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งรวมคนที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจเป็นองค์กรที่สร้างขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิก และยึดความเสมอภาคเป็นหลักสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิกจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของสหกรณ์ หรือการรวมกลุ่มของสมาชิกนั้น ๆ มีคณะกรรมการดำเนินการ โดยการเลือกตัวแทนจากสมาชิกนั่นเอง (ชุตวิธา กศน.หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2544 : 74)

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผล เป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกในสหกรณ์ขั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นๆ ก็ดำเนินการตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ซื้อหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย เงินของสหกรณ์อย่างน้อยๆ ส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือทุกอย่างตามข้อบังคับดังนี้ คือ

(1) เพื่อการพัฒนาสหกรณ์โดยอาจกันไว้เป็นทุนสำรองซึ่งอย่างน้อยๆ จะต้องมีส่วนหนึ่งที่น่ามาแบ่งปันกันไม่ได้

(2) เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์

(3) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence) สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของมวลสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์กรอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุน โดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงซื่อสัตย์ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information) สหกรณ์พึงให้การศึกษาศึกษาและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง

ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community) สหกรณ์พึงดำเนิน

กิจการต่างๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบาย ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายพิเศษ เรื่อง “สหกรณ์นักเรียน : สร้างเยาวชน สร้างชุมชนมั่นคง” มีการสัมมนาความสัมพันธ์ไทย-จีน ครั้งที่ 9 เรื่อง “สหกรณ์ : พลังพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน” ณ ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555

การบรรยายพิเศษครั้งนี้ ทรงเล่าเรื่องสหกรณ์นักเรียนว่า เกิดจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงนำวิธีการสหกรณ์มาใช้แก้ไขปัญหาเรื่องการประกอบอาชีพให้กับราษฎร ด้วยทรงเห็นว่า “ทำอยู่คนเดียว ก็ไม่สามารถ ไม่มีความรู้ความคิด ที่จะทำงานใหญ่ได้ ถ้ารวมกันจึงจะดี ที่ชื่อของชื่อรวมกันจะถูกแบบเหมาโหลจึงถูกกว่า” พระองค์ท่านจึงเริ่มนำแนวคิดการสหกรณ์นี้มาใช้ส่งเสริมแก่เยาวชนในโรงเรียนถิ่นทุรกันดาร เมื่อปี พ.ศ. 2534

การสหกรณ์ต้องสร้างความเข้าใจและฝึกฝนตั้งแต่เป็นเด็กเล็กๆ จะได้คุ้นเคยกับระบบสหกรณ์ ระบบการทำงานร่วมกัน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กเหล่านี้ก็จะได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ของหมู่บ้าน ของอำเภอ ของจังหวัด และเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพ เพราะมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีว่า การร่วมมือกันจะทำให้ไม่เสียเปรียบผู้อื่น ทั้งการซื้อวัตถุดิบ สินค้าที่ผลิต หรือสินค้าอุปโภคบริโภค ถ้ารวมกันประหยัดค่าใช้จ่าย และทำได้ดีกว่า

กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ก็เป็นกิจกรรมของนักเรียนที่ตั้งขึ้นและดำเนินการโดยนักเรียน และมีนักเรียนเป็นสมาชิก เริ่มแต่ ป.3 ป.4 ขึ้นไป จนถึง ป.6 เมื่อจบการศึกษาในโรงเรียนแล้ว ไปเรียนต่อที่อื่น หรือออกไปทำมาหากิน สามารถนำความรู้ด้านสหกรณ์ไปใช้ได้ ซึ่งในพื้นที่ทุรกันดาร ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ไม่มี จะมีแต่ที่สหกรณ์นักเรียน เพราะฉะนั้นชาวบ้านก็ต้องอาศัยโรงเรียน สำหรับซื้อสินค้าที่จำเป็น หรือเมื่อชาวบ้านรวมตัวกันผลิตงานฝีมือ สิ่งประดิษฐ์หรือขนม ก็จะนำมาขายที่สหกรณ์โรงเรียน ซึ่งถือเป็นจุดศูนย์กลางของหมู่บ้านเหมือนกัน

สหกรณ์นักเรียนเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการให้นักเรียนเรียนรู้หลักการวิธีการ และทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้นักเรียนลงมือเอง ปฏิบัติเอง เป็นประธานเอง เป็นสมาชิก เป็นคณะกรรมการเองทุกอย่าง ให้มีทักษะ มีความเคยชินกับระบบการทำงานร่วมกันและปลูกฝังคุณธรรมในการดำรงชีวิตร่วมกัน และจะเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ อีกหลายโครงการ เช่น โครงการเกษตร โครงการประมง โครงการหัตถกรรม ทุกโครงการจะทำผ่านสหกรณ์ โครงการเกษตรหลักใหญ่จะเป็นสวนเกษตร มีการจัดบันทึกในฟาร์ม ว่าปลูกอะไรบ้าง การกำหนดราคาที่จะขาย โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมคิดหลักสูตรกิจกรรมเสริมการสอนเรื่องสหกรณ์ สอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยครูผู้สอนจะวางแผนการสอน ให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ รณรงค์เรื่องสหกรณ์เป็นระยะๆ ก่อนลงมือปฏิบัติจริง

ขั้นตอนแรก คือ รับสมาชิก เป็นการรับด้วยความสมัครใจ การสมัครเป็นสมาชิกก็จะมีค่าหุ้น ส่วนใหญ่ก็หุ้นละ 1 บาทบ้าง 3 บาทบ้าง ที่ไหนที่พอจะมีมากๆ ก็หุ้นละ 10 บาท แล้วแต่พื้นที่ เพราะฐานะของนักเรียนแต่ละแห่งก็ไม่เท่ากัน ซึ่งการเก็บค่าหุ้นนี้ทำให้รู้สึกตัวตัวเองเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนก็จะมีบัตรประจำตัวสมาชิก จดว่าถือหุ้นเท่าไร และลงลายมือชื่อของสมาชิก

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการประชุมใหญ่สามัญ ลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งกรรมการสหกรณ์นักเรียน โดยสมาชิกแต่ละคนลงคะแนน 1 เสียง เลือกตัวแทนมาเป็นประธานสหกรณ์ ในขั้นนี้ นักเรียนทุกคนก็จะเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นประธาน รองประธาน เภรัณยูภิก คณะกรรมการนักเรียนก็จะมีประมาณ 8-10 คน เมื่อได้คณะกรรมการแล้วจะมีการประชุมกรรมการสหกรณ์นักเรียน กำหนดให้ประชุมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เรื่องหารือในที่ประชุม เช่น เรื่องการแบ่งหน้าที่ การซื้อขาย การตลาด วางแผนการปฏิบัติงาน ติดตามผลการปฏิบัติงาน แก้ไขอุปสรรคต่างๆ เช่น จะซื้ออะไรเข้าสหกรณ์ สมาชิกอยากได้อะไร ตรงนี้เป็นเรื่องการทำงานในรูปแบบของกรรมการ และฝึกความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย ใช้เหตุผลโต้เถียงกันและพยายามให้ยอมรับเสียงส่วนใหญ่เสียงข้างมาก และฝึกการจัดการประชุม ซึ่งเด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเขียนหนังสือ การจดต้องจดบันทึกรายงานการประชุมสหกรณ์ ก็ต้องเขียนหนังสือ หัดคัดลายมือ หัดเขียนหนังสือให้ดี หัดสรุปความ เป็นการฝึกสรุปใจความ เวลาพระองค์ท่านเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมสหกรณ์ ก็จะทรงเปิดดูเสมอว่า นักเรียนเขียนอะไร เขียนบันทึกเรียบร้อยหรือไม่

สำหรับกิจกรรมสหกรณ์มีหลายกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 คือ ร้านค้า การปฏิบัติการในร้านสหกรณ์ การซื้อขาย ซื้อสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคที่สมาชิกต้องการ รับซื้อผลผลิตจากฟาร์มของโรงเรียน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำกันเอง อาหารแปรรูป หัตถกรรมต่างๆ การเก็บรักษา ตรวจสอบจำนวน การจัดวางสินค้าที่จำหน่าย การจำหน่าย ในขั้นตอนนี้เป็นการฝึกหัดทำธุรกิจ ฝึกการซื้อขายของว่าสิ่งใดควรซื้อ สิ่งใดไม่ควรซื้อ รู้จักตั้งราคา การคิดผลกำไรหรือขาดทุน

ขั้นตอนการดำเนินการต่อไปคือการออมทรัพย์ การออมทรัพย์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ช่วยวางแผนชีวิตไม่ให้จ่ายเกินที่ตนเองมี เพื่อให้มีพอใช้เมื่อจำเป็น เวลาเจ็บไข้ เป็นต้น ในพื้นที่ทุรกันดารนี้นักเรียนส่วนใหญ่ยากจน แต่ก็สามารถออมเงินนำมาฝากได้ครั้งละ 1 บาทบ้าง 5 บาทบ้าง มักปิดบัญชีเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนนั้นๆ จึงทำให้นักเรียนมีเงินก้อนหนึ่งแม่จะไม่มากก็นำไปทำประโยชน์ได้บ้าง เช่น การนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อ การออมทรัพย์ทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ทำกระปุกออมสินน่ารักๆ เพื่อที่จะได้เป็นแรงจูงใจให้เด็กอยากออมทรัพย์ และทางคณะกรรมการที่มีครูเป็นที่ปรึกษาที่จะฝากธนาคารจริงๆ แล้วก็มีดอกเบียให้

ขั้นตอนที่ 3 คือ กิจกรรมส่งเสริมการผลิต ได้แก่ ผลผลิตทางการเกษตร โดยนักเรียนรวมกลุ่มกันทำตามกิจกรรมต่างๆ เช่น ปลูกผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เพาะเห็ด แปรรูปอาหาร แต่ละกลุ่มก็ขายผลผลิตเข้าสหกรณ์เข้าครัว จดบันทึก ทำบัญชีทุกกิจกรรม รู้ว่าลงทุนไปเท่าไร ตั้งราคาอย่างเหมาะสม ขายไปเท่าไร ได้กำไรหรือขาดทุน เงินกำไรก็จัดสรรเป็นทุนดำเนินการ ส่วนมากได้กำไร แต่ขาดทุนก็มี

เรื่องบัญชี ก็มีรูปแบบบัญชี โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร่วมกันคิด เพราะว่าเดิมเกี่ยวข้องกับนักเรียน เกี่ยวข้องกับครู ต่อมาก็ต้องทำบัญชีให้ผู้ปกครองหรือชาวบ้านดูเข้าใจ กรรมการของหมู่บ้าน เช่น องค์กรส่วนท้องถิ่น ที่จะมีบทบาทมาก เพราะว่าต่อไปรัฐบาลจะจ่ายค่าอาหารเป็นรายหัว จ่ายผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เห็นว่าสหกรณ์ของนักเรียนนั้นมีความสำคัญอย่างไร จะได้ให้งบประมาณหรือค่าใช้จ่ายช่วยเหลือด้านนี้มากยิ่งขึ้น

การทำบัญชี มีทั้งบัญชีประจำวัน บัญชีรายรับ-รายจ่าย บัญชีสินค้า บัญชีสมาชิก สรุปบัญชีผลกำไร ขาดทุน นำข้อมูลมาเพื่อวางแผนต่อไป นักเรียนได้ฝึกทำบัญชีลงสมุดบัญชี บางแห่งก็มีการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย การใช้คอมพิวเตอร์นั้นมีประโยชน์ช่วยในการคำนวณ แต่พระองค์ทรงเน้นให้นักเรียนใช้การคำนวณด้วยสมอง และใช้สมุดบัญชีแบบเดิม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความละเอียด ถี่ถ้วน ความรอบคอบ ความเป็นระเบียบ เป็นอุบายสอนวิธีจดบันทึก ฝึกหัดทักษะทางคณิตศาสตร์ด้วย จากนั้นจะเป็นการบันทึกสรุปการดำเนินการตามวาระของสหกรณ์นักเรียน คณะกรรมการสหกรณ์นักเรียนจะทำการปิดบัญชี สรุปผลการดำเนินงานตามวงรอบ จัดสรรผล

กำไรเป็นเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก บางส่วนสะสมไว้เป็นเงินทุนของสหกรณ์ หรือไว้เป็นเงินบริจาคสำหรับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ขึ้นตอนนี้แสดงถึงการทำงานอย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ และการช่วยเหลือคนอื่น เป็นจิตสาธารณะ หรือจิตอาสา คำนึงถึงส่วนรวม ตระหนักว่าเราเป็นสมาชิกของสังคม เราต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการสร้างศรัทธาในเรื่องสหกรณ์ ให้แก่นักเรียน เกิดความจงรักภักดี แก่สหกรณ์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้แก่คณะกรรมการสหกรณ์นักเรียน หรือสมาชิก เช่น การไปศึกษาดูงานสหกรณ์จริงๆ ในจังหวัดต่างๆ เช่น สหกรณ์การเกษตรหรือสหกรณ์ประเภทอื่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากของจริงและมีประสบการณ์ในการทำศศึกษา มีการเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตด้านอื่นๆ และยังสร้างแรงจูงใจในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน โดยการจัดประกวดการจดบันทึกการประชุมสหกรณ์ ประกวดการบันทึกบัญชี ประกวดวาดภาพ หรือประกวดเรียงความ มอบรางวัลเป็นประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเยี่ยมตามโรงเรียนทูลกระหม่อมฯ ครูใหญ่ก็จะบรรยายถวายในเรื่องความภาคภูมิใจของโรงเรียน เรื่องได้รางวัล เรื่องการบันทึกบัญชีสหกรณ์และการบันทึกการประชุม และความภูมิใจทางด้านอื่นๆ เรื่องหนึ่งก็จะเป็นการชนะเลิศเรื่องการสหกรณ์

โครงการส่งเสริมสหกรณ์แก่เยาวชน เป็นโครงการที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะความรู้ที่ยั่งยืน เป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพต่อไป ซึ่งมีการขยายผลเผยแพร่ความรู้ไปยังชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2554 มีสถานศึกษาในโครงการที่จัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนรวม 746 แห่งทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังมีประเทศเพื่อนบ้านให้ความสนใจมาศึกษาดูงาน เช่น ลาว พม่า เวียดนาม กัมพูชา มองโกเลีย บังกลาเทศ และภูฏาน สหกรณ์นักเรียนไม่ได้มุ่งเน้นกำไร แต่เป็นกระบวนการเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชน ในการดำเนินชีวิตในสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่น สร้างความซื่อสัตย์ จริงใจ ความเมตตา กรุณา การรู้จักถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันและกัน มีความสำนึกต่อส่วนรวม รู้จักทำงานกับผู้อื่น จะนำความสุขความสงบสุขมาสู่สังคมโดยรวม และเป็นการวางรากฐานมั่นคงให้ชุมชนและประเทศได้

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการรวมกลุ่มและสหกรณ์ไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 และให้มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์กันอย่างทั่วถึงเพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์ โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม และขยายสู่ชุมชนได้ เพื่อสนองตอบต่อจุดหมายโครงสร้างและเนื้อหา ตลอดจนแนวดำเนินการของหลักสูตรดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัด

ให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ให้สอดคล้อง
แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สุธรรม ปั้นประเสริฐ (จำเริญ จันประเทือง 2542 : 1) กล่าวว่าจากรายงานการ
ดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการ ประถม ศึกษาจังหวัดทั่ว
ประเทศพบว่า ในปี 2528 การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้เพียงร้อยละ 40 ของโรงเรียน
ทั้งหมด ในปี 2529 ดำเนินการได้ร้อยละ 60 และในปี 2530 สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุก
โรงเรียน ซึ่งพบว่าร้อยละ 80 เป็นการดำเนินการจัดสหกรณ์ร้านค้าที่พบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกส่วน
ใหญ่เป็นนักเรียนไม่มีกำลังซื้อ จึงขาดโอกาสที่จะทำธุรกิจกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกดังกล่าวไม่มี
โอกาสฝึกปฏิบัติจริง ตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่ตั้งไว้

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542:17) กล่าวว่าไว้ว่า
สหกรณ์ร้านค้าหมายถึงสหกรณ์ผู้บริโภค ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภค
มา จำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์
ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล สมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ ลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความ
สมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อน ในการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของ
ตนเองและหมู่คณะให้พ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง โดยวิธีการช่วยเหลือตนเอง
และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 **สำรวจความพร้อม** หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสำรวจความพร้อม
โดยร่วมปรึกษารื้อกับกรรมการบริหาร โรงเรียน เพื่อหาความพร้อมในด้านบุคลากร โดยสำรวจ
ว่ามีครู อาจารย์ คนงาน ที่มีเวลา มีความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ที่จะเข้าร่วมเป็นกรรมการริเริ่ม
หรือเป็นกรรมการ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ในขั้นดำเนินการจริง ด้านสถานที่ สำรวจเบื้องต้นว่า หาก
ดำเนินการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์จะมีสถานที่สำหรับเป็นสำนักงานดำเนินการ ด้านอุปกรณ์ สำรวจ
ว่าอุปกรณ์เบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้นั้น โรงเรียนจัดส่งเสริมสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ ด้านทุน
สำรวจว่าถ้าเริ่มดำเนินการหาทุนเบื้องต้น จากสมาชิกมีเพียงพอแค่ไหนจะมีทุนสนับสนุนจากที่
ใดบ้าง

1.2 **แต่งตั้งคณะผู้ริเริ่ม** เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาเห็นว่ามีความพร้อมที่ดำเนินการ
จัดตั้งสหกรณ์ ต้องแต่งตั้งครู อาจารย์เป็นคณะผู้ริเริ่มคณะหนึ่งมีกี่คนก็ได้ตามความเหมาะสม คณะ
ผู้ริเริ่มทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ต้องศึกษาระเบียบและข้อบังคับการจัด
กิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดตามประเภทของกิจกรรม คณะผู้

ริเริ่มดำเนินการให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ คนงาน นักเรียนในสถานศึกษานั้น โดยวิธีการบรรยาย อภิปราย จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจในอันที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย

1.3 เตรียมเอกสารต่างๆ เช่น จัดพิมพ์ระเบียบข้อบังคับ แบบสอบถาม ใบสมัคร ใบเสร็จ แบบฟอร์มการขาย แบบฟอร์มบัญชีการเงิน แบบสำรวจสต็อก และทะเบียนสมาชิกเป็นต้น

2. ขั้นตอนการ

เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์แล้ว ผู้ริเริ่มดำเนินการต่อไปโดยการรับสมัครสมาชิก เมื่อได้สมาชิกแล้ว มีการเรียนประชุมใหญ่ครบตามข้อบังคับ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ แล้วรายงานหัวหน้าสถานศึกษา คณะผู้ริเริ่มรายงานผลการดำเนินการให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบแล้ว ถือเป็นหมดภารกิจ

ต่อมาจะต้องมีการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ประธาน คณะกรรมการดำเนินการจะต้องเสนอผลการประชุม การเลือกตั้งกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบและลงนามประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ แล้วสรรหาบุคลากรตามข้อบังคับ

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนหมายถึงกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ หมายถึงความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ คำว่า ความรู้ (Knowledge) นั้น ในทัศนะของฮอสเปอร์ (มาโนช เวชพันธ์ 2532 : 15-16) นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้นี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างในอักษร สวัสดิ์ 2542 : 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็น พฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

เบนจามิน บลูม (Bloom 1975, อ้างถึงใน กฤติยา เศษทิวิสุทธิ 2546 : 18-19) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ ในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป คือ

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึง ความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดง พฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมา ผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของ

การเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด นอกจากนี้บลูม ยังกล่าวถึงพฤติกรรมด้านความรู้จัดเป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์โดยจำแนกพฤติกรรมนี้ออกเป็น

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การวัดความสามารถในการจำหรือระลึกได้ แต่ไม่ใช่การวัดความเข้าใจไปตีความหมายเรื่องนั้น ๆ แบ่งเป็นลักษณะย่อย ๆ ดังนี้

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี โครงสร้างและหลักการ

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งแบ่งเป็น

- 2.1 การแปลความหมายถึง การแปลความหมายสิ่งที่สื่อความหมายได้ถูกต้องหรือเรียกว่าจับใจความได้ถูกต้อง
- 2.2 การตีความ หมายถึง การเก็บใจความเรียบเรียงใหม่แต่ความหมายยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
- 2.3 การขยายความ หมายถึง การนำข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ไปทำนายเหตุการณ์ในอนาคตหรือนำไปขยายให้กว้างหรือลึกลงไป

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ประสมมา เช่น แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสภาพต่าง ๆ ได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็น ส่วนประกอบ

ย่อยเพื่อความสัมพันธ์ และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แบ่งออกเป็น

- 4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบที่ถูกที่สุด สมเหตุสมผลที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปเพื่อใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหา

4.3 การวิเคราะห์หลักการเป็นความสามารถในการมองเห็นวิธีรวมองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ เป็นการพูดหรือเขียนเพื่อการสื่อความคิด ความรู้สึกไปยังบุคคล

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการเสนอแผนการทำงานของงานที่รับผิดชอบหรือที่คิดขึ้น

5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการสร้างชุดความสัมพันธ์ขึ้นเพื่ออธิบายข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ

6. การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยหรือการตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินใจว่าอะไรดีไม่ใช่อะไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ แบ่งเป็น

6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน

6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก

นอกจากนี้แล้วยังมีนักจิตวิทยาอีกหลายท่านที่ได้อธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสำคัญของความรู้ และการจัดแบ่งประเภทของความรู้ไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ทวี นาคบุตร 2549 หน้า ค)

1. ความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีนี้เน้นถึงกระบวนการทางเขาวนปัญญาและโครงสร้างเชิงทฤษฎีของเขาวนปัญญาในการทำความเข้าใจพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของมนุษย์ โครงสร้างเชิงทฤษฎีนี้กล่าวถึงเหตุการณ์ซึ่งไม่อาจสังเกตได้ด้วยตาเปล่า เช่น การคิดของมนุษย์ มีคำถามข้อหนึ่งว่าแท้จริงแล้วเขาวนปัญญา กับความรู้เป็นสิ่งเดียวกันหรือไม่ คำว่าความรู้ความเข้าใจโดยความหมาย หมายถึงการกระทำเพื่อการเรียนรู้หรือเพื่อการรับรู้ นักจิตวิทยา เช่น บัลค์ เห็นว่าความรู้ความเข้าใจเป็นวิธีการที่บุคคลใช้เขาวนปัญญาของตน แต่แนวความคิดของเปียเจต์ได้มองว่าความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ เกิดจากการที่อินทรีย์จัดกระทำต่อสิ่งแวดล้อมและเห็นว่าพัฒนาการของความรู้ความเข้าใจมิเป็นลำดับขั้น นักทฤษฎีคนอื่นๆ ที่เสนอแนวคิดนี้และได้รับความสนใจได้แก่ แนวคิดของเสทอร์นเบอร์ก

เมื่อค.ศ.1982 เซทอร์นเบอร์กและดีเทอร์แมน ได้ให้ความเห็นว่า เซาว์นปัญญา เป็นกระบวนการติดต่อกับสารสนเทศจากระยะเวลาที่เรารับรู้จนกระทั่งถึงเวลาที่เรাজัดกระทำกับมันและหมายถึงลักษณะ 5 ลักษณะดังนี้

- (1) ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์
- (2) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
- (3) ความสามารถในการใช้ถ้อยคำ
- (4) ทักษะในการแก้ปัญหา
- (5) สามัญสำนึก

2. ความสำคัญของความรู้

ความรู้ เกิดจากสมองของมนุษย์ได้มีการพัฒนาการมาตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ขวบจะเป็นวัยที่มีการพัฒนาของสมองมากที่สุด คนส่วนมากมักคิดว่าเด็กอายุน้อยยิ่งละเอียดต่อการเอาใจใส่ แต่กลับไปให้ความสำคัญในวัยอื่นแทน ฉะนั้นเด็กในช่วงวัย 3 ขวบในวัยนี้พ่อแม่จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างความรู้เป็นอย่างมาก สมองของมนุษย์สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- (1) สมองซีกซ้ายทำหน้าที่ ช่วยในการใช้ภาษาพูด การวิเคราะห์ การจัดลำดับก่อนหลังการเรียนรู้ ภาษาและคณิตศาสตร์
- (2) สมองซีกขวามักทำหน้าที่ ช่วยเรื่องภาษา ท่าทาง จินตนาการ ไหวพริบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เมื่อสมองทั้ง 2 ซีกได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ทำให้แต่ละบุคคลจะมีความรู้เกิดขึ้นมา ผู้ที่ได้รับการพัฒนาการสมองมาเป็นอย่างดีจะเป็นคนฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ และมีความเชี่ยวชาญตามความถนัดของตนที่ได้สั่งสมความรู้ในด้านต่าง ๆ มา

3. ประเภทของความรู้ อิกุจิโร โนนากา (Ikujiro Nonaka , อ้างถึงใน ทวี นาคบุตร 2549,หน้า ก) แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

- (1) ความรู้ที่เราสามารถรับรู้ หรือทำความเข้าใจได้โดยการอ่าน ฟัง หรือการดูสังเกตหรือทุกๆวิธีประกอบกัน เช่น เราฟังครูสอนการบวก ลบ คูณ หาร เล่าเรื่องวิถีชีวิตของคนในบางประเทศให้เราฟัง เราสังเกตเห็นการขยายตัวของโลหะเมื่อมันได้รับความร้อน เราเรียนรู้วิธีปรุงอาหาร การจักสาน ซ่อมเครื่องยนต์ เราเห็นแมลงวันวางไข่ในเศษอาหารขยะหรือของเน่าเปื่อยแล้วไข่กลายเป็นตัวหนอน เราเห็นว่าน้ำร้อนฆ่าแมลง และสัตว์ตัวเล็ก ๆ ได้ ฯลฯ ส่วนการสรุปรวบรัด (assume) หรือนำหลักการนี้ไปใช้กับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน (imply) เช่นการอุปมาอุปมัยก็เป็นการประยุกต์ต่อจากการใช้ความรู้ประเภทนี้นั่นเองเราเรียกความรู้ชนิดนี้ว่าความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ครูอาจารย์เป็นตัวหลักในการให้ความรู้ประเภทนี้

(2) ความรู้ประเภทที่บอกเล่า ความรู้ประเภทนี้จะเกี่ยวกับสถานะ สถานการณ์ ความรู้สึกที่เกิดและส่งผลเนื่องจากการมีประสบการณ์ในสถานะหรือสถานการณ์นั้นความรู้เหล่านี้ได้แก่ความรู้สึก เมื่อถูก คำ คำหยาบ ชม ถูกลงโทษ การได้รางวัล ไฟช็อต ลำค้ำน้ำ ถูกรังแก ถูกเอาเปรียบสถานะที่ต้องประสบเมื่อเป็นคนจน คนยากไร้ ไร้อำนาจต่อรอง สถานะที่ประสบเมื่อเป็นคนรวยการรู้ธรรมหรือรู้แจ้งเห็นจริง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เราจะไม่เข้าใจอย่างแท้จริงเลยโดยการฟังจากผู้อื่นหรืออ่านจากนิยายเอกสารวิชาการใด ๆ แต่จะเข้าใจได้ซาบซึ้งใจทุกประสาทการรับรู้ว่า “ร้อน” คืออะไร เมื่อเรา ถูกจับนิ้วไปจี้มเปลวเทียน และ “จน” เป็นอย่างไรเมื่อเราได้อยู่ในสถานะนั่นเองจริงๆ เราเรียกความรู้ชนิดนี้ว่า ความรู้แฝงเร้น (Implicit Knowledge) ความรู้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง(Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น (Implicit Knowledge) ความรู้ชัดแจ้งคือความรู้ที่เขียนอธิบายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ ตำรา ส่วนความรู้แฝงเร้นคือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถอดเป็นลายลักษณ์อักษรได้

ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คน ได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกันตามตัวแบบของเซกิ (SECI Model) ความรู้ทั้งแบบแฝงเร้นและแบบชัดแจ้งจะมีการแปรเปลี่ยนถ่ายทอดไปตามกลไกต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดความรู้ การผสานความรู้ และการซึมซับความรู้ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่เรามองเห็น สัมผัสจับต้องได้ อ่าน หรือฟังจากแหล่งต่าง ๆ ได้เป็นความรู้ประเภทพื้นฐานความจริงทางวิทยาศาสตร์เป็นกฎเป็นเกณฑ์ เป็นพื้นฐานที่สามารถเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น ๆ ไปได้ ใช้ได้สะดวกกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม มโนคติ (concept) ที่ไม่ซับซ้อน และไม่จำกัดด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ภาษา วัฒนธรรม วัย เป็นต้น

ความรู้ชัดแจ้งมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ซุกซ่อนอยู่ข้างในตัวเราเอง หรือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการกระทำอะไรบางอย่างด้วยตัวเราเอง ต้องฝึกฝนเอาเองเมื่อปะทะกับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ การเกิดสถานะต่าง ๆ เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ชัดแจ้งกับตัวเรา และหรือบุคคลอื่น บุคคลกับบุคคล สิ่งแวดล้อมกับตัวเราและหรือบุคคลทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับบริบท และขนาดของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะก่อให้เกิดประสบการณ์ต่อการรับรู้ต่าง ๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

รัตนา บุญมัธยะ (2543 :1 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) ได้เสนอความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง “การที่ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อวางแผนการดำเนินงานการรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา และการประเมินผลโครงการพัฒนา อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถที่จะกำหนดเป้าหมาย และการแลกเปลี่ยนหรือกระทำการไปคู่เป้าหมายนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยการระดมพลังสร้างสรรค์ในชุมชนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็ความต้องการทักษะ ความรู้ ทุน แรงงาน ทรัพยากรชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

ศกุน สายบุลี (อ้างใน สาวิตรี ช่างสาร, 2546 : 22 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ลึกลงไปอีกว่า หมายถึง การร่วมกันของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง ระหว่างสมาชิกด้วยกัน ระหว่างสมาชิกกับองค์กร ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงและความเชื่อที่ว่า งานจะสำเร็จได้ก็ต้องมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือแห่งการดำรงชีวิตในสังคมเดียวกัน โดยร่วมกระทำในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ร่วมในการรับรู้ ในการได้รับข่าวสาร ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่จะรู้ข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ความรู้หรือวิชาการต่างๆ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นการตกทอดทางสติปัญญาของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง สังคมหนึ่งสู่สังคมหนึ่งเป็นสิ่งสาธารณะ
2. ร่วมคิดจากการได้รับรู้ นำมาสู่การคิดพิจารณา มีโอกาสแสดงความเห็น เสนอแนะแลกเปลี่ยนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ
3. ร่วมตัดสินใจ มีโอกาสที่จะตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกับชีวิตของตน อันถือว่ามนุษย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันแล้วผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับปัญหาเกิดความต้องการวางแผนมีความรู้ลึกเป็นเจ้าของและต้องดูแลรักษา
4. ร่วมวางแผนและดำเนิน การวางแผนร่วมกันและการดำเนินการร่วมกันย่อมเกิดพลังมหาศาลในการทำการให้โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ได้รับความสำเร็จอย่างรวดเร็ว
5. ร่วมประเมินผล ประเมินผล ประเมินภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการแล้วหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป

6. ร่วมรับผิดชอบ การคงอยู่ของกิจกรรมนั้นไม่มีใครปฏิเสธว่าเป็นผลมาจากการ รับผิดชอบและการปฏิบัติดูแลรักษาร่วมกัน สำหรับสิ่งที่เกิดผลเสียหายหากมีการรับ “ผิด” ก็จะพบกับสิ่งที่ “ชอบ” พลวัตของกิจกรรมก็จะต่อเนื่องต่อไป

7. ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน ผลของกิจกรรมย่อมตกแก่สมาชิกชุมชน ส่วนชุมชนจะกระจายผลประโยชน์ไปสู่สมาชิกแต่ละคนได้อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ของ ชุมชนนั้น

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะในการประชุม ณ องค์การสหประชาชาติ ได้ขยาย ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้าง โอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของ ชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม และการมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับ ประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้ามาเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยใน กรณีต่อไปนี้

2.1 การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา

2.2 การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2.3 การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน ดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3. การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อ การพัฒนาที่ประชาชนที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วม ของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิด กระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ธนะ จักร เย็นบำรุง (2540 : 20 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การตัดสินใจเข้าไปมีบทบาทใน การแก้ไขปัญหา ดำเนินการจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองของสมาชิกในชุมชน ซึ่งดำเนินการต่างๆ นอกจากได้รับการสนับสนุนจากรัฐแล้วยังต้องมีการประสานร่วมมือกับองค์กร เอกชนอื่นๆ ด้วย

สมคิด รัตนวงศ์ (2542 : 20 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล หรือกลุ่มคนได้เข้าไปร่วมในการ

ดำเนินการทุกขั้นตอนในกิจกรรมต่างๆ โดยความสมัครใจทั้งกิจกรรมที่องค์กรภายนอกจัดและ กิจกรรมที่จัดโดยชาวบ้านเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการ แก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนได้เข้าไปร่วมในการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสมัคร ใจ โดยเข้าไปมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม สัมมนาและการฝึกอบรม ร่วมในการวางแผนการ ดำเนินงาน ร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ร่วมในองค์กรเพื่อการบริหารงานร่วมในการ แก้ปัญหา และร่วมในการดำเนินธุรกิจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (อ้างในเกียรติศักดิ์ เอื้อเพื่อ 2546 : 13 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) ได้อธิบายและกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ

1. ความศรัทธา ที่มีความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์ วิหาร เป็นต้น
2. ความเกรงใจ ที่มีบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชน เกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้งๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธา หรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะ กระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอร้องผู้น้อยก็ช่วยกันออกแรง เป็นต้น
3. การใช้อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบ บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง รัก ชอบใจ ในทัศนะของ Wallestein (อ้างใน “ทัศนคติและ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ” สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2547 : 37) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นความรู้สึกขั้น สุดท้าย (end – state of feeling) ที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง ซึ่งจะสอดคล้องกับ Wolman ที่ ให้ทัศนะว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขของมนุษย์ที่ได้รับผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมาย (Goal) ตามความต้องการ (Wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation) และสอดคล้องกับ

Krech and Crutchfield ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการ ได้รับการสนองตอบพร้อมบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ระดับหนึ่ง

นฤมล มีชัย (2535 : 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้น ๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นใน การทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

Anton Jon, 23-28 (ลาวัญย์ โมกขศักดิ์, 2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ของลูกค้าว่า ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวเชื่อมระหว่างความสำเร็จระยะสั้นและการเจริญเติบโต ของธุรกิจในระยะยาว ความสำคัญของความพึงพอใจของลูกค้าสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นเครื่องมือกลยุทธ์ที่สำคัญในการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดและผลกำไร
2. ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นนโยบายสำคัญของผู้บริหารระดับสูง
3. ความพึงพอใจของลูกค้าสามารถวัดได้และสืบรู้ได้
4. ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นแนวทางในการจัดโครงสร้างองค์กรพื้นฐาน

Kotler (อ้างในสมศักดิ์ โกวิทวุฒิกุล 2551:6) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของ ลูกค้าไว้ว่า ความพึงพอใจ ระดับความรู้สึกของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่าง ผลงานที่รับรู้ได้จากสินค้าหรือบริการ กับความคาดหวังของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นระดับความพึงพอใจ จะสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ลูกค้าสามารถรู้สึกถึงระดับ ความพึงพอใจใน 3 ระดับกว้างๆ คือ

1. ถ้าผลงานที่รับรู้ต่ำกว่าความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ
2. ถ้าผลงานที่รับรู้เทียบเท่ากับความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกพอใจ
3. ถ้าผลงานที่รับรู้สูงกว่าความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกยินดีหรือพอใจมาก

ความพึงพอใจหรือความพอใจ (Satisfaction) พจนานุกรมด้านจิตวิทยา Chaplin (ธน พร ชุมวรฐายี 2539:8) หมายถึง ความรู้สึก ของผู้ที่มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้น นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจไว้ หลากหลาย เช่น ความพึงพอใจ คือทัศนคติในทางบวกของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ก็ ต่อเมื่อ ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องจากความต้องการด้านพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าบุคคลได้รับความพึงพอใจ มี ผลเกี่ยวเนื่องจากความต้องการด้านพื้นฐานของมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจมากขึ้น (Smith 1966 : 115) ส่วน Vroom (1967 : 90) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึง พพอใจเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถใช้แทนกัน

ได้ เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึงผลที่ได้จากการที่ บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจ ในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบและแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเองสอดคล้องกับเชลเลย์ (จิรวิทย์ เดชจรัสศรี 2538 : 40) ที่ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ซึ่งสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น แล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนั้นเป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่ระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือ ความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนั้นมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ส่วนความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบ ความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะ เกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

สิ่งที่ทำให้สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักจะได้แก่ ทรัพยากร (Resources) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้า แบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจ จะเกิดได้มากที่สุดใดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

หลุย จาปาเทศ (2533 : 35) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความ ต้องการได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

ชรีณี เดชจินดา (2530 : 45) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะ เกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมาย

มนตรี เทียบแหลม (2536 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือ เป็นไปตามที่ตนเองต้องการและความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิด

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538 : 8) กล่าวว่าระบบความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อ ความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับ การตอบสนอง หรือจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมีค่ามากกว่าความรู้สึกทางลบซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของแมคคอร์มิก และแคนเนล (1980 : 61) ที่กล่าวว่า ความพึง พอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความต้องการ

พื้นฐาน (Basic needs) และมีความ เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจ (Incentive) และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่ง ที่ไม่ต้องการ

วิรัช สงวนวงษ์วาน และพรรณพิมล ก้านนก (2545 : 18) กล่าวว่า ความพึงพอใจ ของลูกค้า เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการทำงานของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อมากับสิ่งที่คาดหวังไว้ ระดับ ความคาดหวังของลูกค้าอาจได้จากประสบการณ์ที่เคยใช้สินค้านั้น

โชคชัย ชยธวัช (2547 : 143 - 144) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็น ผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ในการทำงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวัง

4.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

สาโรช ไสยสมบัติ (2534 : 15) กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของงานบริการก็คือ จำนวนผู้ มาใช้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการ เพื่อใช้เป็น แนวทางใน การบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดจากความสำคัญ ดังกล่าว สรุปได้ว่า หากบุคคลมีความพึงพอใจย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน ตลอดจนทำให้เกิดความศรัทธาในหน่วยงานต่อไป

4.3 ลักษณะของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญต่อการ ดำเนินงานบริการเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งลักษณะทั่วไปมีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ชรรมาธิราช 2535 : 24-37)

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกในทางบวกของ บุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การตอบสนอง ความ ต้องการส่วนบุคคลด้วยการ ได้ตอบกับบุคคลอื่น และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมี ประสบการณ์ การเรียนรู้ สิ่งที่จะได้รับตอบสนองแตกต่างกันไป ใน สถานการณ์การบริการก็เป็น เช่นเดียวกัน บุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการ บริการ ไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการ หรือคุณภาพของการบริการ ซึ่งประสบการณ์ ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่างๆ หากเป็นไปตาม ความต้องการของผู้รับบริการ โดย สามารถทำให้ผู้รับบริการ ได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิด ความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ

2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ ได้รับจริงในสถานการณ์บริการ ก่อนที่ประชาชนจะมาใช้บริการใดก็ตามมักจะมีจากลักษณะของ

ความพึงพอใจดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีอยู่ 2 ลักษณะคือ ความพึงพอใจที่เกิดจากการมณั ในขณะเข้ารับบริการ และความพึงพอใจที่ต้องพิจารณา ในหลาย ๆ ด้าน

กล่าวโดยสรุป “ความพึงพอใจ” เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความ พึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุความคาดหวังในบางระดับ ในทางตรงกันข้าม ความพึงพอใจจะไม่เกิดขึ้นได้เลยหากความต้องการหรือหรือความคาดหวัง ไม่ได้รับการสนองตอบ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

มัลลิกา ต้นสอน (2546:22-23) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการ มีความเป็นสากลที่ประยุกต์ ให้การดำเนินงานในทุกองค์การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตลอดจนได้รับการยอมรับว่าเป็นงาน สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับทุกองค์กร โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ หรือเรียกว่า “กระบวนการการ จัดการ” ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการที่สำคัญ 4 หน้าที่ ได้แก่การวางแผน การจัดองค์กร การเป็นผู้นำ และการควบคุม นอกจากนี้เรายังสามารถแบ่งบทบาททางการจัดการที่ผู้จัดการทุกคน ต้องแสดงเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ บทบาทระหว่างบุคคล บทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร และบทบาท ด้านการตัดสินใจ

การจัดการ เป็นหน้าที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารทุกคนในการที่จะบริหารจัดการองค์การ ของตนให้สามารถดำเนินงานไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งประกอบไปด้วยหน้าที่ 5 ประการ ที่การบริหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แตกต่างกันไปตามลักษณะของระยะเวลาที่ใช้ใน การบริหารงาน ซึ่งได้แก่

1. การวางแผน (Planning) หมายถึงการกำหนดแผนงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็น การล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ พิจารณาถึง ผลสำเร็จที่ต้องการจะได้และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งมี 2 ขั้นตอน คือ 1.การกำหนดเป้าหมาย และ 2. การวางแผนเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. การจัดองค์กร (Organizing) คือการพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินงานไปโดยมีการประสานกันที่ดี การจัด โครงสร้างองค์กร คือการจัด โครงสร้างงานที่ ประกอบด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วยย่อย เป็นแผนกหรือเป็นกอง การ มอบหมายหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างงานที่ดีจะต้องชี้ชัดได้ว่าใครต้องการ ทำงานใดและใครต้องรายงานใคร เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- 2.1 โครงสร้างองค์กร (Organizing Structure)
- 2.2 การจัดแผนงาน (Organizing Departments)
- 2.3 การมอบหมายงาน (Delineation)
- 2.4 การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจหน้าที่ (Centralization and

Decentralization)

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการโดยผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทางการจัดการเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรธุรกิจมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานในทุกตำแหน่งซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- 3.1 การจัดหาบุคลากร
- 3.2 การพัฒนาบุคลากร

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการโดยผู้บริหาร ในการบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในองค์กรดำเนินไปโดยราบรื่นมีการประสานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ทั้งนี้ ความพยายามของผู้บริหารในการสร้างศิลปะการบังคับบัญชาที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- 4.1 การจูงใจ (Meriting)
- 4.2 การสั่งงาน (Order)
- 4.3 การติดต่อสื่อสาร (Communication)

5. การควบคุม (Controlling) คือกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่างๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ การควบคุมจึงต้องพิจารณาว่าจะวัดผลงานอะไร โดยวิธีการอย่างไร จะใช้เกณฑ์อะไรในการวัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- 5.1 การดำเนินการควบคุม
 - 5.1.1 การควบคุมก่อนดำเนินการ
 - 5.1.2 การควบคุมขณะดำเนินการ
 - 5.1.3 การควบคุมหลังเสร็จสิ้นดำเนินการ
- 5.2 กระบวนการในการควบคุม
 - 5.2.1 การกำหนดมาตรฐานของงาน
 - 5.2.2 การตรวจสอบและวัดผลความก้าวหน้าของงานที่ปฏิบัติ
 - 5.2.3 การวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 5.2.4 การแก้ปัญหาข้อผิดพลาด

นรินทร์ จงวุฒิเวศน์ (อ้างในปัญญา หิรัญรัศมี 2550:8) กล่าวถึงแนวคิดของ ลูเธอร์ กุลิก (Luther Gulick) ว่ากระบวนการบริหารหรือการจัดการที่เรียกว่า (POSDCORB) นั้น อธิบายได้ดังนี้คือ

1. Planning (P) หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ พร้อมกับการวางแผนทางการปฏิบัติไว้พร้อมด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ

2. Organizing (O) หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือองค์การหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อย ๆ แต่ละหน่วยงานไว้ หรืออาจจะเป็นอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมกับกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่องานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันลงไป เช่น หน่วยงานระดับกรมส่งเสริมสหกรณ์ในส่วนกลางจะมีการแบ่งเป็นตำแหน่ง อธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย เป็นต้น ถ้าในส่วนภูมิภาคจะมีสหกรณ์จังหวัด โดยที่ทุกตำแหน่งงานจะมีความสัมพันธ์กันในสายการบังคับบัญชาอย่างเห็นได้ชัดเจน

3. Staffing (S) หมายถึง การบริหารอันเกี่ยวกับการจัดกลุ่มบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคลากรทุกประเภทของหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลดังกล่าวจะเริ่มจากการแสวงหาบุคคลเข้าทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม และพัฒนาบุคคลที่บรรจุแต่งตั้งไว้แล้ว การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดชั้น ให้ออก ปลดออก ไล่ออก เพื่อให้สภาพการทำงานเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ

4. Directing (D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ หลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์โครงการของงานโดยรอบคอบ แล้วว่ามีการเตรียมคนอย่างไร จัดรูปงานอย่างไร รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

5. Coordinating (Co) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ภายในหน่วยงานดังได้กล่าวมาแล้วใน Organizing ว่ามีการจัดแบ่งสายงานการบังคับบัญชาอย่างไรบ้าง Coordinating จะเป็นการประสานงานในสายงานดังกล่าว เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเกิดความขัดแย้งกัน และการบริหารในลักษณะนี้เพื่อให้ทุกหน่วยงานทำงานประสานกลมเกลียวกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงานดังกล่าว

6. Reporting (R) หมายถึง การเสนอรายงานการทำงานต่าง ๆ ในสายงานการบังคับบัญชาให้ทราบโดยตลอดสายงานการบริหาร

7. Budgeting (B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การวางแผนของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การจัดทำบัญชีและการควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตันทวี ศรีเมือง (2533) ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ที่จัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2533 ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษาเป็นแบบสอบถามความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า การ วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ สมมติฐานด้วย F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ นิวแมนคูล (Newman-Keuls Method)

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าอยู่ ในระดับพอใช้ มีทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าอยู่ ในระดับดี มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าอยู่ ในระดับพอใช้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ขนาดกลาง มี ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าต่ำกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียน ขนาดใหญ่อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดเล็กมีความรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดใหญ่อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการ ปฏิบัติดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดเล็กอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดใหญ่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประจักษ์ สีหราช (2534) ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ได้รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 8 โรงเรียนในจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของนักเรียนที่เป็น สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มขนาดกลางและขนาดเล็ก
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นสมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

การรวบรวมข้อมูล ได้ใช้แบบสอบถามและนำไปสัมภาษณ์ สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง คือสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 211 คน ขนาดกลาง 44 คน และขนาดเล็ก 119 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ (SPSS) ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมี ลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีอายุเฉลี่ย 15 ปี ส่วนผู้ให้ข้อมูล กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีอายุเฉลี่ย 16 ปี และผู้ให้ข้อมูล กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีอายุเฉลี่ย 14 ปี สมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้า ส่วนมากเป็นเพศหญิง และมีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3-4 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า อยู่ในช่วง 1-2 ปี และมีจำนวนหุ้นอยู่กับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าระหว่าง 1-5 หุ้น เป็นส่วนมาก

2. ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านอาชีพของบิดา อาชีพ ของมารดา อาชีพของผู้ปกครอง และจำนวนเงินค่าหุ้น โดยที่สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 40.00 บาท ส่วนสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดกลางมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 29.77 บาท และสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 23.45 บาท ส่วนผล การศึกษาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความไม่แตกต่าง ในด้านจำนวนเงินที่ซื้อสินค้าในแต่ละครั้งและระดับผลการเรียน

3. ลักษณะทางด้านจิตวิทยาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับแตกต่างกัน กล่าวคือ สมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทนเฉลี่ย 2.52 คะแนน ส่วนสมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทน เฉลี่ย 2.71 คะแนน และสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กมีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทนเฉลี่ย 2.78 คะแนน แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 3 กลุ่มมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับในทางบวก

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้ากลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด กลาง และกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือเข้าร่วมกิจกรรม ระดับนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่า คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร จาก 9 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ ค่อนข้างน้อยกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ามี ความสัมพันธ์อย่างมีนัย สำคัญกับตัวแปรอิสระดังนี้ เพศ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา อาชีพ ของ ผู้ปกครอง ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ความพึงพอใจใน ผลตอบแทนที่ ได้รับจากการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

6. สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มได้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมี ส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าคือ ด้านอาคารสถานที่เห็นว่าพื้นอาคาร ฝาผนัง พื้นห้องสกปรก ขาดการทำความสะอาด ขาดการดูแลรักษา ส่วนด้านการนำสินค้าออก บริการเห็น ว่าสินค้าที่นำมาบริการไม่ถูกกับรสนิยม สินค้าวางขายไม่เป็นสัดส่วน ทางด้านบุคลากร เห็นว่าพนักงานขายสินค้ามาปฏิบัติงานไม่ตรงต่อ เวลา แสดงกิริยาไม่เหมาะสม สำหรับทางการ ดำเนินงานระบุว่า การไม่มี ระเบียบเรียบร้อยในการจัดซื้อจัดขายสินค้า นอกจากนั้นสมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าส่วนใหญ่ระบุว่า ควรจะมีสินค้าชนิดใหม่ ๆ มาขายเสริมบ้าง (ควรคิดป้ายบอกเวลาเปิด กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า) ควรมีการเพิ่มพนักงาน ขายด้วยเช่นกัน

ดวงกมล ศรีงาม (2537) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัด กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านการเตรียมนักเรียนให้มีความรู้ด้านสหกรณ์ การบริหารงาน การจัดบุคลากรดำเนินงาน การจัดการด้านตลาด บัญชี-การเงินและ อาคารสถานที่ ตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูที่ทำหน้าที่ประสานกรรมการ ผู้จัดสหกรณ์ และผู้ที่ดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 36 คน ซึ่ง ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จาก โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 12 โรงเรียนกรุงเทพมหานคร ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนได้มาจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

- นักเรียน ได้รับการเตรียมตัวและให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โดยการจัดชุมชนกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน และนักเรียนเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
- มีการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งครูเป็นผู้ดำเนินงานและนักเรียนเป็นผู้ช่วย
- ผู้บริหารโรงเรียนสรรหาคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นตัวแทนครูใน แต่ละหมวดวิชาแล้วผู้บริหารโรงเรียนสรรหาคณะกรรมการดำเนินงานซึ่ง เป็นตัวแทนครูในแต่ละหมวดวิชาแล้วผู้บริหารโรงเรียนคัดเลือกผู้จัดการสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์เป็นผู้คัดเลือกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตำแหน่งต่าง ๆ
- มีการสั่ง ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อเครดิต 1 เดือนจากร้านค้าหรือตัวแทนจำหน่ายสมาชิกซื้อสินค้าเป็นเงินสด

2. ปัญหาจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

- ครูไม่มีเวลาในการ ให้ความรับและแจ้งข่าวสาร เพราะมีงานประจำมาก
- กิจกรรมสหกรณ์ไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะนักเรียนมีส่วนร่วมดำเนินการน้อย
- กิจกรรมสหกรณ์เพิ่มความรับผิดชอบให้ครูมากเกินไป ซึ่งครูมี ภาระการสอนมาก และนักเรียนไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม
- ปัญหาด้านการตลาดได้แก่ เวลาในการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้าไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดซื้อและขายสินค้า
- เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลานำเงินรายรับจากการจำหน่ายสินค้าไปผ่านธนาคารทุกวัน และผลตอบแทนของคณะกรรมการและสมาชิกไม่น่าพอใจ
- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้บริการ เนื่องจากมีห้องขนาดเล็กและแคบ

ชวรัตน์ มณีโลกย์ (2538) ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของครูที่มีต่อหลักและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของ ครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่าง ประชากรจากครู ด้วยวิธีการสุ่มแบบ Simple Random Sampling มีประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 82 คน ได้ ส่งแบบสอบถามให้ครูโดยตรง แล้วนำมาวิเคราะห์และแปลผล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS (Statistical Packages for Social Science) ซึ่งสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 44 ปี มี สมาชิกในครอบครัว 4-5 คน มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 12,350 บาทต่อเดือน
2. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องมากที่สุดในเรื่อง อุดมการณ์สหกรณ์ รองลงมาคือความเข้าใจในความหมาย ของสหกรณ์ ความเข้าใจในกฎหมายสหกรณ์ และความเข้าใจ ในหลักการสหกรณ์ ตามลำดับ
3. ความเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ
 - ด้านการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ครูมีความเห็นว่า ปริมาณสินค้าในร้านสหกรณ์ มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของ สมาชิก สินค้ามีคุณภาพดี และมีหลายประเภทราคาไม่สูงกว่าท้อง ตลาด
 - ด้านความสำคัญของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ทำให้สามารถซื้อสินค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น และทำให้สามารถเรียนรู้ ถึงหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย
 - ด้านความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน ครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม สหกรณ์ โดยเข้ามาใช้บริการร้านสหกรณ์และเข้ามาเป็นเจ้าของที่ ของร้านสหกรณ์
 - ด้านความสำคัญของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นว่าครูมีความจำเป็นในการควบคุมชี้แนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์และเห็นว่าควรมีครูที่มีคุณวุฒิ ความรู้ทางด้าน สหกรณ์เข้ามาดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
 - ด้านความสำคัญของผู้ที่ส่งเสริมสหกรณ์ ครู มีความเห็นว่าควรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาแนะนำ ส่งเสริมมากขึ้น

ทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสหกรณ์ ใน โรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 392 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบและ แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์และ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดย ส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน ปัญหาและการแก้ปัญหาของสหกรณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ เรื่อง สหกรณ์และขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ตามหลักการ และวิธีการสหกรณ์อยู่ใน ระดับพอใช้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับเห็นด้วยใน ทุก ๆ ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน การ จัดดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของ นักเรียน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ การใช้บริการในฐานะสมาชิกสหกรณ์ การปฏิบัติตามหลักการ และวิธีดำเนินงานสหกรณ์ และการปฏิบัติงานของนักเรียนในงาน กิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน

วาสนา เกตุสุวรรณ (2543) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบ ครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว การวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ในด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน กิจกรรมส่งเสริมการผลิต รวมทั้งกิจกรรมร้านค้าและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจกรรม สหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทำสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงาน กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมมีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน ด้านกิจกรรม

ส่งเสริมการผลิต ด้านกิจกรรมร้านค้า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรตามเขตที่ตั้งโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน ด้านกิจกรรมร้านค้า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการผลิตมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

บัลลังก์ พงษ์พานิช (2541) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนแต่ละขนาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่คณะกรรมการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนเครื่องมือเกี่ยวกับการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์โดยรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในด้านบุคลากร ด้านการจัดซื้อจัดขายและด้านการเงินการบัญชีในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สมบุญ แก้วต่าย (2531) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ครูหัวหน้าโครงการกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า จำนวน 93 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน คือผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการ ประธานคณะกรรมการ และผู้จัดการ จำนวนทั้งสิ้น 372 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า เป็นแบบสำรวจรายการ และแบบสอบถาม ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐานซี และ F-test ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง

1. ด้านการบริหาร กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ามีการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง และมีการประชุม คณะกรรมการภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. ด้านบุคลากร คณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วย ครู และนักเรียน การดำเนินงานส่วนใหญ่ครูเป็นผู้จัดการ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้จัดตั้งผู้ตรวจสอบภายใน สำหรับหน้าที่การขาย ส่วนใหญ่จะเป็นของนักเรียน
3. ด้านการเงิน เงินทุนที่ใช้ดำเนินการได้มาจากหุ้นของสมาชิก ไม่มีเงินทุนโดยการกู้ยืมเงินหรือการบริจาค สมาชิกทุกคนจะได้รับกำไรจากเงินปันผลและเฉลี่ยคืน กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทุกแห่งมีผลกำไร
4. ด้านการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า ดำเนินการจัดซื้อโดยผู้จัดการและมีคณะกรรมการ ตรวจสอบ โดยชำระสินค้าเป็นเงินสด เวลาในการขายส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ตอนเช้า ก่อนเข้าเรียน และพักกลางวัน มีการติดราคาสินค้าไว้ด้วยและจัดวางไว้เป็นหมวดหมู่
5. ด้านเอกสารและการบัญชี มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสมาชิกส่วนใหญ่ที่นักเรียนจะเป็น ผู้จัดทำ
6. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ใช้อาคารเอนกประสงค์เป็นที่ตั้งร้านค้า ซึ่งมีความมั่นคงและปลอดภัยจากโจรกรรม

ส่วนปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดซื้อและการจำหน่ายสินค้า ด้านเอกสารและการบัญชี และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่ด้านการเงินมีปัญหาในระดับน้อย สำหรับปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้า โครงการ ประธานกรรมการ และผู้จัดการไม่แตกต่างกัน ทั้งในทุกด้านรวมกัน และรายด้าน

ประหยัด จันทรสุขโข (2544) ศึกษาเรื่องกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ประชากรที่ใช้ ในการศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบงาน กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน

128 คน และผู้จัดการสหกรณ์ร้านค้า จำนวน 128 คน รวม 256 คน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่า ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการ กำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน โดยกำหนดให้ อยู่ในความ รับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายบริการ ด้านการจัดบุคลากร ดำเนินการ กำหนดให้ที่ ประชุมใหญ่เลือกคณะกรรมการดำเนินการจากสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินการทำการ พิจารณาคัดเลือกผู้จัดการ

ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ คือกำหนดสถานที่ตามความพร้อมของอาคาร การ สนับสนุน และอำนวยความสะดวก และ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการดำเนินงาน ด้านการบริการ คือส่งเสริมให้จัดสินค้า ราคาถูกและจำเป็นต่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมชุมนุมสหกรณ์ เผยแพร่ ความรู้ด้านหลักการสหกรณ์ เมื่อสิ้นปีทางบัญชี มีการจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และด้าน การเงินและบัญชี มีการออกหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการ มีบัญชีประเภทต่างๆ และมี เจ้าหน้าที่ตรวจรับสินค้า

ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป คือ การฝึกงานของนักเรียน ปัญหาด้านการจัดการ บุคลากรดำเนินการ คือ บุคลากรมีจำนวนชั่วโมงการสอนมากไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ สำหรับปัญหาด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ คือ ขาดบุคลากรช่วยงาน รวมทั้งไม่ได้รับการ ส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจเพียงพอ สำหรับ ปัญหาด้านการบริการ คือเวลาสำหรับจำหน่ายสินค้า มีน้อย และปัญหาด้านการเงินและ บัญชี คือ ขาดความรู้ด้านการทำบัญชีที่ถูกต้อง

เงินยวง ประภาษา (2539) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จใน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น การศึกษาเฉพาะกรณีซึ่ง ดำเนินการตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการ ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ใน โรงเรียนบ้าน ไร่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิง คุณภาพ นำมาจัดเป็น หมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนบ้านไร่ มีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ไว้ คือ

1. ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับ สหกรณ์โรงเรียน ระเบียบร้านค้า สหกรณ์ ระเบียบเงินกู้และ เงินฝาก และระเบียบเงินทุนสาธารณประโยชน์

2. ทะเบียน บัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ เช่น ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนเงินกู้และเงินฝาก บัญชีเงินสด ใบสำคัญรับ-จ่าย ทะเบียนหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า

3. สถานที่ และครุภัณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น มีห้องกิจกรรมสหกรณ์ 1 ห้อง มีตู้เก็บเอกสาร เก็บสินค้า มีชั้นวางของ ชั้นวาง สินค้า มีเคาน์เตอร์รับ-ฝาก และถอนเงิน มีโต๊ะกลางสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

4. มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์

5. มีเงินทุนหมุนเวียน ปี 2538 จำนวน 124,755 บาท

การดำเนินงานได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาและตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียน เป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง มีหน้าที่ให้คำปรึกษา และ ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ครู และนักเรียน 25 คน ได้มาโดยการเลือกตั้ง มีหน้าที่ ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ มีวาระในการดำเนินงาน 1 ปี การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการ เรียนการสอน เน้นให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะในด้านความอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ คือ กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรม สหกรณ์แบบครบวงจร คณะกรรมการดำเนินงานจะสรุปผลการดำเนินงานเสนอที่ประชุมใหญ่ ปีละ 1 ครั้ง ก่อนสิ้นปีการศึกษา เมื่อที่ประชุมรับหลักการ ก็จะนำเงินปันผลและ เงินเฉลี่ยคืนแจกให้กับสมาชิกต่อไป ผลการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 30 คน มีความรู้เรื่อง สหกรณ์เฉลี่ยร้อยละ 73 และเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 88.33 ส่วนด้านปริมาณ มีสมาชิก 806 คน (ร้อยละ 95)

เชษฐาพงษ์ บัวเกษ (2542) ศึกษาเรื่อง รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่สามารถดำเนินการแบบครบวงจร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุดรธานีสามารถดำเนินการแบบครบวงจร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการสหกรณ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี รวม 384 คน ซึ่งได้มาโดยการให้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC(+)

ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ใช้หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535-2536 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคู่มือในการจัดดำเนินกิจกรรมโดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมมาก รองลงมา ทุกโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมสหกรณ์ แบบออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน ใช้หลักการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำองค์กรภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นรูปแบบการบริการที่กำหนดเวลา และมีขั้นตอนรวมทั้งระบบการจัดการที่ชัดเจน จนทำให้เกิดรูปแบบที่โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียน ได้เหมาะสมมาก ปัจจัยในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้แบบครบวงจรมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้หลักการบริหารพิจารณาบุคลากรเข้า ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ใช้นโยบายการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสหกรณ์รูปแบบร้านค้า โรงเรียน ปฏิบัติได้เหมาะสมมาก โดยมีขนาดและที่ตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมากแล้วส่งผลให้สหกรณ์โรงเรียนสามารถบริการ สมาชิกได้มาก รองลงมาคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาสามารถ ปฏิบัติได้มาก โดยมีปัจจัยด้านผู้บริหารและคณะครูทุกคนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัด กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมาก จนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้แบบครบวงจร

นางนุช พรหมวีระไชย (2542) ศึกษาเรื่อง เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าใน 4 ด้าน คือ ด้านสินค้า ด้านการบริการ ด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากรและเปรียบเทียบเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าตาม ตัวแปรด้านเพศ ระดับการศึกษา การใช้บริการจากสหกรณ์ร้านค้า และการเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า ตลอดจนรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 และชั้นปี

ที่ 3 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรม สหกรณ์ ร้านค้าแบบลิเคอร์ท์ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แตกต่าง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาชายมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าด้านสินค้า และด้านการบริการดีกว่านักศึกษาหญิง ส่วนด้านที่ตั้งและ สิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากรนักศึกษา ชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากรดีกว่า นักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ส่วนด้านสินค้า และด้านการบริการ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 3. นักศึกษาที่ใช้บริการจากสหกรณ์ร้านค้าไม่เกิน 5 ครั้งต่อสัปดาห์ และ นักศึกษาที่ใช้ บริการจากสหกรณ์ร้านค้า 6 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ มีเจตคติต่อ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านสินค้า ด้านการบริการ ด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม ด้าน บุคลากร และรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ
 4. นักศึกษาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า และนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้านค้า มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .01 และมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านสินค้า ด้านการบริการ และด้านที่ตั้ง และ สิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้านค้ามีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 4 ด้านดีกว่านักศึกษาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า
- สงวน ศรีสวัสดิ์ (2541)** ได้ศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มี ต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อวัดความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับหลักวิธีการสหกรณ์ พบว่า ความรู้ในเรื่องหลักวิธีการ สหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหมายของสหกรณ์มากที่สุด รองลงมา ก็คือความเข้าใจในเรื่องอุดมการณ์สหกรณ์ ความเข้าใจหลักสหกรณ์ และยังมีความเข้าใจใน กฎหมาย สหกรณ์น้อยตามลำดับ ส่วนทัศนคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ผู้บริหารมีระดับ

ทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ส่วนนักเรียนมีความรู้ในเรื่องหลักวิธีการสหกรณ์ระดับต่ำและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอุดมการณ์สหกรณ์มากที่สุด

Neville And Elizabeth (1991) ได้ศึกษาลักษณะคุณภาพของการสอนเชิงสหกรณ์ในห้องเรียนโดยศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากแบบเดิม คือเน้นที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลมาเป็นแบบกลุ่ม หรือเชิงสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศอังกฤษจำนวน 15 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-11 ปี เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแนวใหม่ จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า สหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนตั้งแต่วัยเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แต่ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ยังประสบปัญหาหลายด้านเช่น ขาดอาหารสถานที่เหมาะสม สมาชิกขาดความเข้าใจในหลักสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ยังขาดประสบการณ์ด้านธุรกิจผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร อาจกล่าวได้ว่าแก่นกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะมีปัญหาอยู่บ้างแต่ถ้าผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขเชื่อได้ว่ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะพัฒนาได้บรรลุวัตถุประสงค์แน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
ในโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร การศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูและ
นักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ครูจำนวน 74 คน และ
นักเรียนจำนวน 991 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนด
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูที่
ประจำการอยู่ในโรงเรียนหลัก จำนวน 65 คน เนื่องจากโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยามีทั้ง
โรงเรียนหลัก และห้องเรียนสาขา จึงสุ่มตัวอย่างครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนหลักที่มีการจัดกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียนเท่านั้น และใช้วิธีการในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจาก จำนวนนักเรียนที่
เป็นสมาชิก 808 คน ซึ่งอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการใช้สูตร
ของ Taro Yamane

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด ในที่นี้ใช้ 0.05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{808}{1+808 (0.05)^2}$$

$$n = 268 \text{ คน}$$

ดังนั้นตัวอย่างของประชากร (นักเรียน) เท่ากับ 268 คน

การศึกษาครั้งนี้มิได้ศึกษาประชากรที่เป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษา 1 – 3 เนื่องจากเด็กนักเรียนในชั้นดังกล่าวไม่สามารถอ่านคำถามและยังไม่เข้าใจวิธีการตอบแบบสอบถาม จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 268 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนและแบบสอบถามสำหรับครู โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

- 2.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน ของนักเรียน และครูในสถานศึกษาอื่นๆ
- 2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์เป็นแนวคิด เป็นหลักการในการกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- 2.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบถูกต้องของเนื้อหาและแก้ไขให้เหมาะสม
- 2.1.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
- 2.1.5 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2.2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 *แบบสอบถาม สำหรับนักเรียน* เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-end Questionnaire) โดยประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์ และการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.2.2 *แบบสอบถาม สำหรับครู* เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-end Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

3.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ครูและนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 2 เป็น 2 กลุ่มคือ ครู 30 คน และนักเรียน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ cronbach (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับดังนี้

แบบสอบถามของครู เท่ากับ 0.958

แบบสอบถามของนักเรียน เท่ากับ 0.889

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ผู้ศึกษาคำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ติดต่อโรงเรียน ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน และนัดหมายวัน เวลา เพื่อขอ นำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนและครู
- 4.2 เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและครู
- 4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ
- 4.4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาหาค่าต่างๆ ดังนี้

- 5.1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับนักเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
- 5.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และร้อยละ โดยการแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 8 เกรด ดังนี้

เกรด 0	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	0-49
เกรด 1	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	50-54
เกรด 1.5	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	55-59
เกรด 2	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	60-64
เกรด 2.5	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	65-69
เกรด 3	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	70-74
เกรด 3.5	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	75-79
เกรด 4	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	80-100

5.3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ดังนี้

การแปลความหมายการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด

การแปลความหมายความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

5.4 แบบสอบถามสำหรับครู ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับครู วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

5.5 แบบสอบถามสำหรับครู ตอนที่ 2 ระดับของการปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ดังนี้

การแปลความหมายการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ระดับของการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ระดับของการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า ระดับของการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า ระดับของการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า ระดับของการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ผู้ศึกษาได้เสนอผล
การศึกษาเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
- 1.3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครู

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2 การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้นปีที่
เรียน อาชีพของบิดามารดา จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์ และระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดย
การหาค่าความถี่และร้อยละ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยางจังหวัดตาก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	128	47.8
หญิง	140	52.2
รวม	268	100.0
อายุ		
9-10 ปี	17	6.3
11-12 ปี	63	23.5
13-14 ปี	103	38.4
15-16 ปี	74	27.6
17-18 ปี	11	4.1
รวม	268	100.0
ชั้นปีที่		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	52	19.4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	28	10.4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	31	11.6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	60	22.4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	50	18.7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	47	17.5
รวม	268	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	1.5
ค้าขาย	10	3.7
เกษตรกรรม	209	78.0
รับจ้าง	44	16.4
อื่นๆ	1	0.4
รวม	268	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนหุ่นที่ถือกับสหกรณ์		
1 หุ่น	213	79.5
2-3 หุ่น	21	7.8
4-5 หุ่น	30	11.2
6-7 หุ่น	1	0.4
10 หุ่น ขึ้นไป	3	1.1
รวม	268	100.0
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์		
1 ปี	80	29.9
2-3 ปี	88	32.8
4-5 ปี	68	25.4
6-7 ปี	32	11.9
รวม	268	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เป็นเพศชาย 128 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 เป็นเพศหญิง 140 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 โดยนักเรียนส่วนมากมีอายุ 13-14 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 รองลงคือมา อายุ 15-16 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 อายุ 11-12 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 อายุ 9-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และ อายุ 17-18 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ชั้นปีที่เรียนส่วนมากเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 52 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 50 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 47 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4, 18.7, 17.5, 11.6 และ 10.4 ตามลำดับ

อาชีพส่วนมากของผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 อาชีพค้าขาย จำนวน 10 คน คิด

เป็นร้อยละ 3.7 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และผู้ประกอบการประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

จำนวนหุ้นที่ถือครองส่วนมากถือ 1 หุ้น จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 รองลงมาถือ 4-5 หุ้น จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ถือ 2-3 หุ้น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ถือ 10 หุ้นขึ้นไป จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 1.1 และถือหุ้น 6-7 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

โดยระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวนมากที่สุด คือ 2-3 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมาคือ 1 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ถัดมาคือ 4-5 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 และ 6-7 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9

1.2 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 – 4.3

ตารางที่ 4.2 คะแนนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.00	25.00	11.02	3.709

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลคะแนนจากการวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 11.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.709 โดยมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน และ คะแนนสูงสุด 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

ตารางที่ 4.3 การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 8 เกรด

ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	เกรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0-49	0	229	85.4
50-54	1	16	6.0
55-59	1.5	6	2.2
60-64	2	8	3.0
65-69	2.5	6	2.2
70-74	3	2	0.7
75-79	3.5	0	0
80-100	4	1	0.4
รวม		268	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

1.3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 – 4.5

ตารางที่ 4.4 การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	นักเรียนพอใจที่จะลงหุ้นกับสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.62	1.253	มาก
2	นักเรียนพอใจที่จะช่วยขายของให้กับสหกรณ์โรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.56	1.318	มาก
3	นักเรียนพอใจที่จะช่วยซื้อของจากสหกรณ์โรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.54	1.120	มาก
4	นักเรียนต้องการจะนำผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ มาฝากขายที่ สหกรณ์โรงเรียนมากน้อยเพียงใด	2.90	1.364	ปานกลาง
5	นักเรียนต้องการจะมีส่วนช่วยเหลือชนิดของสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในสหกรณ์ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.57	1.193	มาก
6	นักเรียนมีความรู้เรื่องสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	4.13	1.146	มาก
7	นักเรียนคิดว่าสหกรณ์มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของเรามากน้อยเพียงใด	4.11	1.077	มาก
8	เมื่อนักเรียนโตขึ้นในวันข้างหน้านักเรียนต้องการจะสมัครเป็นสมาชิกเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	3.70	1.219	มาก
	รวม	3.64	0.766	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การจะนำผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ มาฝากขายที่สหกรณ์โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90 โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.766

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1	ความหลากหลายของสินค้าที่มีขายในร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.90	1.126	มาก
2	ประเภทสินค้าตรงกับความต้องการของสมาชิก	3.58	1.073	มาก
3	ราคาสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.71	1.076	มาก
4	คุณภาพของสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.88	1.096	มาก
5	การจัดชั้นวางสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียนเป็นระเบียบ	3.97	1.087	มาก
6	การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่	4.04	1.103	มาก
7	ป้ายบอกเวลา เปิด - ปิด ของร้านสหกรณ์โรงเรียน	4.04	1.114	มาก
8	ความสะอาดของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.94	1.017	มาก
9	สถานที่ตั้งของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.99	1.049	มาก
10	ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน	3.28	1.124	ปานกลาง
11	การให้ความสนใจและการดูแลเอาใจใส่สมาชิกของเจ้าหน้าที่ขาย	3.76	1.085	มาก
12	การประชาสัมพันธ์สินค้า การ เสนอขายและแนะนำสินค้าแก่สมาชิก	3.49	1.207	ปานกลาง
13	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ขาย (สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยดี)	3.55	1.099	มาก
14	การส่งเสริมให้สมาชิกรับสินค้ามาฝากขาย	3.77	1.157	มาก
15	การรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิก	3.51	1.241	มาก
	รวม	3.76	0.708	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์
โรงเรียน และการประชาสัมพันธ์สินค้า การ เสนอขายและแนะนำสินค้าแก่สมาชิก
อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.28 และ 3.49 ตามลำดับ โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.708

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของ ครู โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	29.2
หญิง	46	70.8
รวม	65	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	31	47.7
31-40 ปี	31	47.7
41-51 ปี	3	4.6
รวม	65	100.0
สถานภาพ		
โสด	26	40
สมรส	39	60
รวม	65	100.0
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	7.7
ปริญญาตรี	48	73.8
สูงกว่าปริญญาตรี	12	18.5
รวม	65	100.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาระการเรียนรู้ที่สอน		
ภาษาไทย	7	10.8
คณิตศาสตร์	5	7.7
วิทยาศาสตร์	10	15.4
สุขศึกษาและพลศึกษา	3	4.6
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4	6.2
ศิลปะ	5	7.7
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	12	18.5
ภาษาต่างประเทศ	2	3.1
อื่นๆ	17	26.2
รวม	65	100.0
ตำแหน่งงานในสหกรณ์		
สมาชิก	57	87.7
ผู้จัดการ	1	1.5
คณะกรรมการดำเนินการ	5	7.7
เจ้าหน้าที่	2	3.1
รวม	65	100.0
จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์		
1 หุ้น	38	58.5
2-5 หุ้น	2	3.1
6-10 หุ้น	6	9.2
11 หุ้นขึ้นไป	19	29.2
รวม	65	100.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรม		
สภกรณ์		
1 ปี	6	9.2
2 ปี	7	10.8
3 ปี	1	1.5
ไม่มีประสบการณ์	51	78.5
รวม	65	100.0
การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกิจกรรม		
สภกรณ์		
เคย	11	16.9
ไม่เคย	54	83.1
รวม	65	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก จำนวน 65 คน เป็นเพศชาย 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 เป็นเพศหญิง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 โดยครูส่วนมากมีอายุต่ำกว่า 30 ปีและอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 31 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 47.7 เท่ากัน และอายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 สถานภาพโสด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40 สมรส จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ปริญญาตรี จำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 73.8 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ครูสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ครูสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ครูสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ครูสอนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ครูสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ครูสอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ครูสอนสาระการเรียนรู้การงาน

อาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ครูสอนสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ครูสอนสาระการเรียนรู้อื่นๆ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2

ตำแหน่งงานในสหกรณ์โรงเรียน มีผู้จัดการ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 เจ้าหน้าที่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 คณะกรรมการดำเนินการ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และเป็นสมาชิก 57 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7

จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์ ครูส่วนใหญ่ถือ 1 หุ้น จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 ถือ 11 หุ้น ขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ถือ 6-10 หุ้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ถือ 2-5 หุ้น และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

ครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5 มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ 2 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 มีประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และ 3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

ครูส่วนใหญ่ จำนวน 54 คนไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 83.1 และครูที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9

2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	การดำเนินการ	\bar{X}	S.D.	ระดับของการปฏิบัติ
1	การจัดกิจกรรมสหกรณ์สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	3.45	0.751	ปานกลาง
2	สภาพพื้นที่ ตัวอาคาร ของสหกรณ์ร้านค้า มีความเหมาะสม	3.66	0.834	มาก
3	จัดบุคลากรเหมาะสมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	3.40	0.787	ปานกลาง
4	ครูและนักเรียน สนับสนุนเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียน	3.57	0.999	มาก
5	ครูศึกษาคู่มือและนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.43	0.769	ปานกลาง
6	กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารงานกิจกรรมสหกรณ์ได้ชัดเจน	3.52	0.831	มาก
7	มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามระเบียบกิจกรรมสหกรณ์	3.45	0.848	ปานกลาง
8	การบริหารกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์	3.45	0.751	ปานกลาง
9	มีการประชุมใหญ่แก่สมาชิก	3.18	0.788	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	การดำเนินการ	\bar{X}	S.D.	ระดับของการปฏิบัติ
10	มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการและจัดทำรายงาน	3.17	0.802	ปานกลาง
11	มีการสรุปผลและจัดทำรายงานประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่	3.20	0.851	ปานกลาง
12	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกู้เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.28	0.857	ปานกลาง
13	มีการจัดทำเอกสาร และบัญชีต่างๆ ของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	3.34	0.853	ปานกลาง
14	มีการส่งเสริมความรู้ ทักษะในการดำเนินงานของคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสหกรณ์	3.38	0.860	ปานกลาง
15	มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องสหกรณ์ เช่น การจัดนิทรรศการ	3.06	0.846	ปานกลาง
16	มีผลกำไร เงินปันผล และเฉลี่ยคืน แก่สมาชิกทุกปีการศึกษา	3.61	0.804	มาก
17	สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.52	0.752	มาก
18	สมาชิกู้หลักการสหกรณ์	3.38	0.744	ปานกลาง
19	สมาชิกให้ร่วมมือเข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกครั้ง	3.22	0.893	ปานกลาง
20	ผลการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก	3.38	0.823	ปานกลาง
	รวม	3.38	0.674	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของ การดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น สภาพพื้นที่ ตัว อาคารของสหกรณ์ร้านค้ามีความเหมาะสม ครูและนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ โรงเรียน กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารงานกิจกรรมสหกรณ์ได้ชัดเจน มีผลกำไร เงินปันผล และเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกทุกปีการศึกษา สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66, 3.57, 3.52, 3.61 และ 3.52 ตามลำดับ โดยภาพรวมครูมี ความคิดเห็นว่าระดับการปฏิบัติของการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.674

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านแม่สลิค หลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนและครู โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ซึ่งมีครูจำนวน 74 คน และนักเรียนจำนวน 991 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 268 คน และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนหลักที่มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for The Social Sciences for Windows) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลคะแนนจากการวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 11.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.709 โดยมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน และ คะแนนสูงสุด 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 8 เกรด มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 85.4 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

1.2 การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การจะนำผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ มาฝากขายที่

สหกรณ์โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.90 โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.766

1.3 ความพึงพอใจของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน และการประชาสัมพันธ์สินค้า การเสนอขายและแนะนำสินค้าแก่สมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.28 และ 3.49 ตามลำดับ โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.708

1.4 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น สภาพพื้นที่ตัวอาคารของสหกรณ์ร้านค้ามีความเหมาะสม ครูและนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์โรงเรียน กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารงานกิจกรรมสหกรณ์ได้ชัดเจน มีผลกำไร เงินปันผล และเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกทุกปีการศึกษา สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66, 3.57, 3.52, 3.61 และ 3.52 ตามลำดับ โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติของการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.674

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา ในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์โรงเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์โรงเรียน พบว่า

2.1 ความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนน้อย กล่าวคือ มีนักเรียนที่ได้คะแนนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนคำถาม ถึงร้อยละ 85.4 และมีนักเรียนเพียงร้อยละ 0.4 ที่ตอบคำถามเกี่ยวกับสหกรณ์ได้ถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคำถาม และจะเห็นได้ว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าค่อนข้างสูงคือ 3.709 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์แตกต่างกันค่อนข้างมาก คือทั้งคนที่มีความรู้ดี และคนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

โรงเรียนเลข สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันทวิ ศรีเมือง (2533) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าต่ำกว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Neville And Elizabeth (1991) ที่ได้ศึกษาลักษณะคุณภาพของการ สอนเชิงสหกรณ์ในห้องเรียน โดยศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากแบบเดิม คือ เน้นที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลมาเป็นแบบกลุ่ม หรือเชิงสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกศึกษานักเรียน ระดับประถมศึกษาในประเทศอังกฤษจำนวน 15 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-11 ปี เป็นนักเรียนที่ได้รับการ สอนแนวใหม่ จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า สหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์ให้แก่เยาวชน ตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ใน โรงเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์และ กิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความรู้ เกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหาและการแก้ปัญหาของสหกรณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์และขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ตามหลักการ และวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับพอใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมโชค จุลเพชร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกมะขาม พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนน้อย นักเรียนมีความรู้ เกี่ยวกับสหกรณ์แตกต่างกันค่อนข้างมาก

2.2 การมีส่วนร่วมของนักเรียน

นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนใน การลงหุ้น การช่วย ขยายของ การมีส่วนช่วยเหลือชนิดของสินค้าที่จะนำมาจำหน่าย ความรู้เรื่องสหกรณ์ ประโยชน์ของ สหกรณ์และความเป็นอยู่ ความต้องการในอนาคตที่จะเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการสหกรณ์ อยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมโชค จุลเพชร (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินกิจกรรม สหกรณ์ใน โรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในด้านการช่วยขยายของ การขยาย

มีความรู้เรื่องสหกรณ์และการจะสมัครเป็นสมาชิกในอนาคตในระดับมาก ส่วนการจะนำผลิตภัณฑ์ ผลิตผล มาฝากขายที่ สหกรณ์โรงเรียนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ สีหราช (2534) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ได้รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 8 โรงเรียนในจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือเข้าร่วมกิจกรรมระดับนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในด้านความหลากหลายของสินค้าที่มีขาย ประเภทสินค้าตรงกับความต้องการ ราคาและคุณภาพสินค้า การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ความสะอาด สถานที่ตั้งของร้านค้าสหกรณ์ การให้ความสนใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ขาย การส่งเสริมให้สมาชิกนำสินค้ามาฝากขาย และการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิก อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความพึงพอใจต่อ ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าและการประชาสัมพันธ์สินค้า การเสนอขายและแนะนำสินค้าแก่สมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 การดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของครู

ผลการวิเคราะห์ด้านการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนและไม่เคยได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 78.5 และร้อยละ 83.1 ตามลำดับ การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมสหกรณ์สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเหมาะสมและเพียงพอในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูศึกษาคู่มือและนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามระเบียบกิจกรรมสหกรณ์ การบริหารกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ การประชุมใหญ่แก่สมาชิก การประชุมคณะกรรมการดำเนินการและจัดทำรายงาน การสรุปผลและจัดทำรายงานประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกรู้เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียน การจัดทำเอกสารและบัญชีต่างๆ ของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า อาจจะเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์มีการย้ายกลับภูมิลำเนา ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ และการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติของ

ผู้บริหาร และครูมีผลอย่างยิ่งในการการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวงวน ศรีสวัสดิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าทัศนคติที่มี ต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมนี้และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เจษฎาพงษ์ บัวเกษ (2542) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรม สหกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ใช้หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535-2536 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ เป็นคู่มือในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำ ซึ่งสามารถจัด กิจกรรมได้เหมาะสมมาก รองลงมาทุกโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมสหกรณ์ แบบออมทรัพย์ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบ โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน ใช้หลักการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำองค์กร ภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นรูปแบบการบริการที่ กำหนดเวลา และมีขั้นตอนรวมทั้งระบบการจัดการที่ชัดเจน จนทำให้เกิดรูปแบบที่โรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนได้เหมาะสมมาก ปัจจัยในการจัดกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้แบบครบวงจรมาจากผู้บริหาร สถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้หลักการบริหารพิจารณาบุคลากร เข้าสู่งาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ใช้นโยบายการจัด กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสหกรณ์รูปแบบร้านค้า โรงเรียน ปฏิบัติได้เหมาะสมมาก โดยมีขนาดและที่ตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการ ทำให้ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมากแล้วส่งผลให้สหกรณ์โรงเรียนสามารถ บริการ สมาชิก ได้มาก รองลงมาคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษา สามารถ ปฏิบัติได้มาก โดยมีปัจจัยด้านผู้บริหารและคณะครูทุกคนให้ความสำคัญ และสนับสนุน การจัด กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมาก จนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรม สหกรณ์ได้แบบครบวงจร และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวรัตน์ มณีโลกย์ (2538) ความรู้ในหลัก และวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความเห็นของครูต่อการจัด กิจกรรมสหกรณ์ในด้านต่างๆ ในด้านการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ครูมีความเห็นว่า ปริมาณ สินค้าในร้านสหกรณ์ มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของ สมาชิก สินค้ามีคุณภาพดี และมีหลาย

ประเภทราคาไม่สูงกว่าห้อง ตลาด ด้านความสำคัญของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ทำให้สามารถซื้อสินค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น และทำให้สามารถเรียนรู้ ถึงหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน ครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม สหกรณ์ โดยเข้ามาใช้บริการร้านสหกรณ์และเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ ของร้านสหกรณ์ และในด้านความสำคัญของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นว่าครูมีความจำเป็นในการควบคุมชี้แนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์และเห็นว่าควรมีครูที่มีคุณวุฒิ ความรู้ทางด้าน สหกรณ์เข้ามาดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

3.1.1 ด้านความรู้ของนักเรียน จากการศึกษาความรู้ของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา พบว่านักเรียนยังมีความรู้ต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนน้อย ทางโรงเรียนจึงควรเน้นที่การให้ความรู้หลักและวิธีการสหกรณ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด โดยให้เป็นกิจกรรมของนักเรียน และเพื่อนนักเรียน

3.1.2 ด้านการศึกษา การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนควรมุ่งประโยชน์ในการศึกษา เป็นประการสำคัญ โดยจัดเป็นสถานประกอบการภายในโรงเรียน ที่จะให้ให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพธุรกิจ และครูหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิด

3.1.3 ด้านบุคลากร ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า โดยเฉพาะครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้วยการฝึกอบรม หรือศึกษาดูงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ

3.1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการให้ทั่วถึงทั้งนักเรียน บุคคลทั่วไป และสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าด้วยวิธีการต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว วารสาร ออกเสียงตามสาย จัดนิทรรศการงาน

วันสหกรณ์ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้า ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประกอบธุรกิจอีกทางหนึ่ง

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยหรือประเมินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนเทียบกับในระดับอื่นๆ เช่นระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการนำความรู้ความเข้าใจด้านการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนไปใช้หลังจากที่นักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) *ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียน หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร*
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2525) *คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977)*
- กองสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) *คู่มือการตั้งสหกรณ์ร้านค้า กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด*
- กฤติยา เดชทิวาธิ (2546) “การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- เงินยวง ประภาษา (2539) “สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น” *กรณีศึกษา สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- จิรวีทย์ เดชจรัสศรี (2538) “ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร” *ภาคินิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์*
- เจษฎาพงษ์ บัวเกษ (2542) “รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี” *บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- จำเริญ จันประเทือง (2542) “การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” *วิทยานิพนธ์ ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- ชรีณี เดชจินดา (2530) “ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดอุตสาหกรรมแขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล*
- ชวรัตน์ มณีโรจน์ (2538) “ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมของสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” *วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้*

- ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538) “ความพึงพอใจของลูกค้ำต่อการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี” ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์
- โชคชัย ชยธวัช (2547) *มาตรฐาน สะพานสู่ตลาดโลก* กรุงเทพมหานคร ซี.พี.บุ๊คส์
- ดวงกมล ศรีงาม (2537) “สภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทวี นาคนบุตร ความสำคัญของความรู้ [ออนไลน์] ค้นคืนเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2552 จาก http://www.kmi.or.th/KMI_doc3.html
- ทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) “ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชนพร ชุมวรฐายี (2539) “ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี” ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์
- นงนุช พรหมวีระไชย (2542) “เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นฤมล มีชัย (2535) “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- บัลลังก์ พงษ์พานิช (2541) “ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก” ปริญญานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประจักษ์ สีหราช (2534) “การมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดน่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประหยัด จันทรสุขโข 2544กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- มนตรี เทียบแหลม (2536) “ความพึงพอใจในภาระหน้าที่และงานของเกษตรกรอำเภอในจังหวัดภาคเหนือ” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2535) เอกสารการสอนชุดวิชาของคํการและการจัดการงานบุคคล กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มาโนช เวชพันธ์ (2532) “เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำ : ศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ มปท.
- ลาวัญย์ โมกขศักดิ์ (2544) “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อนมฟลูออไรด์ กรณีศึกษาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการนมฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุในประเทศไทย” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วาสนา เกษสุวรรณ (2543) “ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว” งานนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิรัช สงวนวงษ์วาน และพรรณพิมล ก้านกนก (2545) เอกสารประกอบการบรรยายวิชา GB 704 การจัดการตลาด หน้า 8 มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะบริหารธุรกิจ
- สมโชค จุลเพชร (2551) การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมบุญ แก้วด้าย (2531) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง,ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมศักดิ์ โกวิทวุฒิก (2551) พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้น้ำมันหล่อลื่นเครื่องยนต์เบนซินสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สันทวิ ศรีเมือง (2533) การศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย,ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- สาโรจ ไสยสมบัติ (2534) “ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” ปริญญาโท ศศ.ม.(สังคมศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2548) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานการวิจัย เรื่อง ทักษะคิดและ
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ กรุงเทพมหานคร

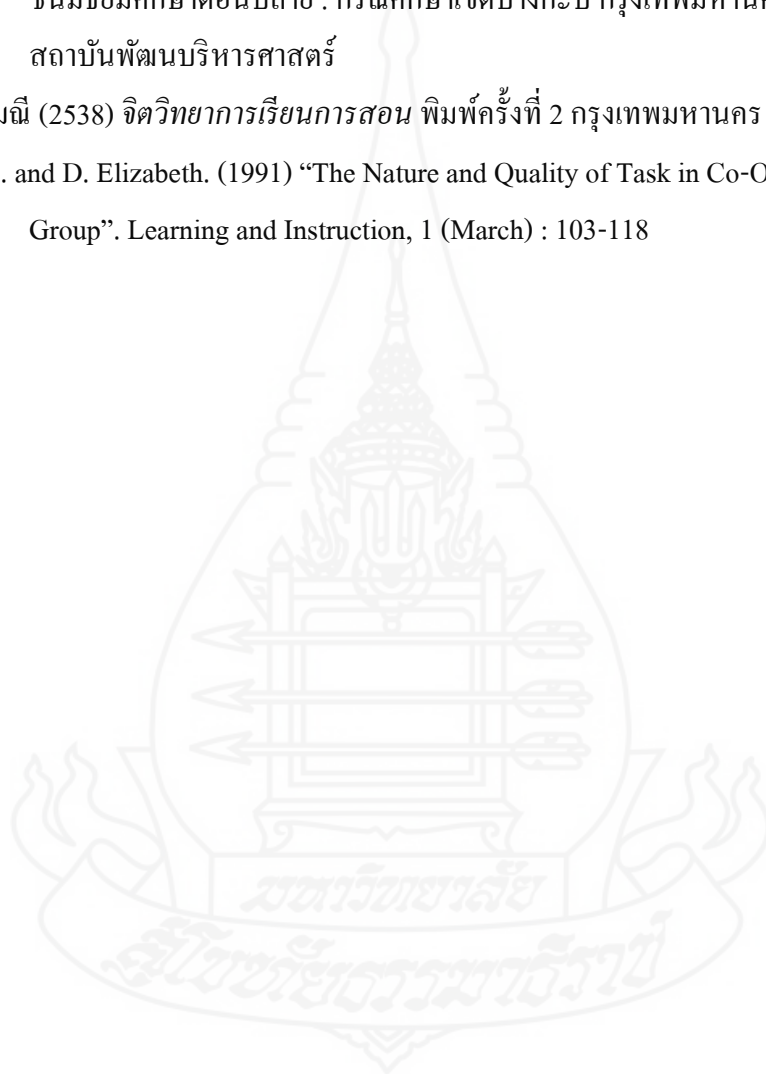
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

หลุยส์ จำปาเทศ (2533) จิตวิทยาการสูงใจ กรุงเทพมหานคร สามัคคีสถานส์

อักษร สวัสดิ์ (2542) “ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์

อารี พันธุ์ณี (2538) จิตวิทยาการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อ

Neville, B. and D. Elizabeth. (1991) “The Nature and Quality of Task in Co-Operative Classroom
Group”. Learning and Instruction, 1 (March) : 103-118

ภาคผนวก

รายละเอียดของจำนวนสมาชิกสหกรณ์โรงเรียนบ้านแม่สลิคหลวงวิทยา

ครู จำนวน 74 คน

นักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1	จำนวน	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2	จำนวน	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน	20 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	22 คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	26 คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน	

รวม 808 คน

คณะกรรมการดำเนินการมีจำนวน 5 คน คือ

1. นางลำยอง รักขาวงศ์ ประธานกรรมการ
2. นางภารดี เบญจกุล รองประธาน
3. ค.ญ.ลัดดาวรรณ สังขวิศิษฐ์ เลขานุการ
4. นางอาภรณ์ แก้ววิเชียร เฝ้าบัญชี
5. ค.ญ.รัชฎา แจ่มเศรษฐ์ กรรมการฝ่ายชาย

ผู้ตรวจสอบกิจการ คือ นายวิทยา แสงศรี

แบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถาม(สำหรับนักเรียน) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
ของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ถูกต้องและเติมข้อความลงในที่ว่างเว้นไว้

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 7-8 ปี 9-10 ปี
 11-12 ปี 13-14 ปี
3. ชั้นปีที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. อาชีพของบิดา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพของมารดา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 เอกชน เอกชน
 ค้าขาย ค้าขาย
 เกษตรกรรม เกษตรกรรม
 อื่นๆ (โปรดระบุ)..... อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์ 1 หุ้น 2-3 หุ้น
 4-5 หุ้น 6-7 หุ้น
 อื่นๆ ระบุจำนวน.....

6. ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือก ก ข ค ง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อ
ที่นักเรียนคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ความหมายของสหกรณ์คืออะไร

- ก. การร่วมมือกันเพื่อกระทำการกิจกรรมร่วมกัน
- ข. ต่างคนต่างทำการกิจกรรมแต่ละอย่าง
- ค. การคัดเลือกบุคคลคณะหนึ่งขึ้นมาทำงานแทนสมาชิก
- ง. การลงทุนทำธุรกิจ

2. อุดมการณ์สหกรณ์คืออะไร

- ก. การดำเนินธุรกิจสหกรณ์เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด
- ข. เพื่อให้สมาชิกมีความรักต่อกัน
- ค. ความเชื่อที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์
จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม
- ง. ต้องการให้ทุกคนได้รับการแบ่งปันทรัพยากรโดยเท่าเทียมกัน

3. หลักการสหกรณ์ทั้งหมดมีกี่ข้อ

- ก. 4 ข้อ
- ข. 5 ข้อ
- ค. 7 ข้อ
- ง. 9 ข้อ

4. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการสำคัญข้อหนึ่งของสหกรณ์

- ก. สหกรณ์มุ่งให้ทุกคนเป็นคนดี
- ข. สหกรณ์มุ่งแข่งขันทางการตลาด
- ค. ให้การศึกษาอบรม
- ง. ให้สมาชิกรู้จักประหยัด

5. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการของสหกรณ์
- รักญาติพี่น้อง
 - รักหมู่คณะ
 - รักท้องถิ่น
 - เอื้ออาทรชุมชน
6. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการหนึ่งของสหกรณ์
- สหกรณ์ต้องดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด
 - สหกรณ์ดำเนินธุรกิจแข่งขันกัน
 - สหกรณ์ต้องร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์
 - สมาชิกของสหกรณ์ จะต้องอยู่ดีกินดี
7. กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนหมายถึงข้อใด
- ธุรกิจสินเชื่อให้กู้ยืม
 - ธุรกิจการขาย
 - ธุรกิจบริการ
 - ไม่มีข้อถูก
8. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ซึ่งมีการเฉลี่ยคืนกำไรตามส่วนธุรกิจการซื้อให้แก่สมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน เพื่อต้องการดังนี้
- กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าต้องการสร้างความดึงดูดใจเพื่อหาสมาชิกเพิ่ม
 - สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรู้เรื่องสหกรณ์
 - จัดสรรตอบแทนตามสัดส่วนที่สมาชิกทำธุรกิจ ตามหลักการสหกรณ์
 - เพื่อช่วยเหลือสมาชิกทุกคน
9. ถ้านักเรียนต้องการจะให้กินดีอยู่ดี มีความสงบสุขในชุมชน โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมอะไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
- รวมทุนจัดตั้งบริษัท
 - เข้าร่วมชมรม
 - สมัครเข้าเป็นสมาชิกสมาคม
 - สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

10. โครงสร้างสหกรณ์ประกอบด้วย

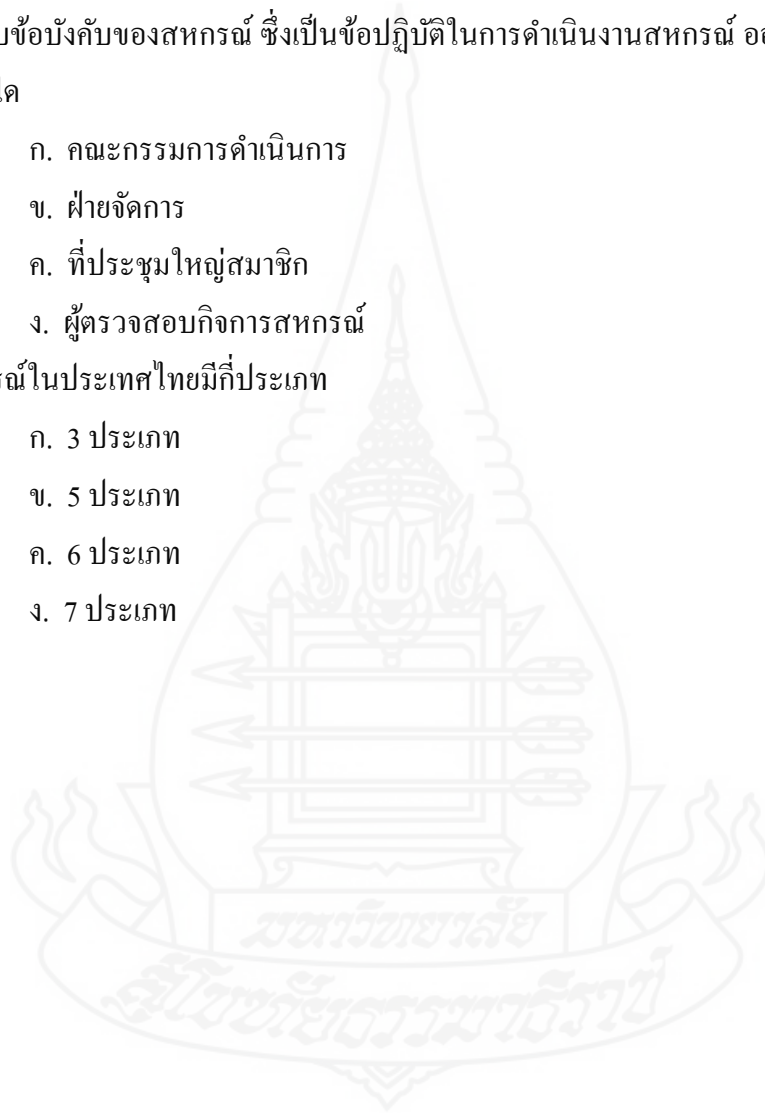
- ก. สมาชิก
- ข. คณะกรรมการดำเนินการ
- ค. ฝ่ายจัดการ
- ง. ถูกทุกข้อ

11. ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติในการดำเนินงานสหกรณ์ ออกโดยมติของกลุ่มบุคคลใด

- ก. คณะกรรมการดำเนินการ
- ข. ฝ่ายจัดการ
- ค. ที่ประชุมใหญ่สมาชิก
- ง. ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

12. สหกรณ์ในประเทศไทยมีกี่ประเภท

- ก. 3 ประเภท
- ข. 5 ประเภท
- ค. 6 ประเภท
- ง. 7 ประเภท

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3.1 การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อโดยละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อความ		การมีส่วนร่วม				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	นักเรียนชอบที่จะลงหุ้นกับสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
2	นักเรียนชอบที่จะช่วยขายของให้กับสหกรณ์โรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
3	นักเรียนอยากจะมีส่วนช่วยเหลือชนิดของสินค้าที่จะ นำมาจำหน่ายในสหกรณ์ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด					
4	นักเรียนอยากจะมีความรู้เรื่องสหกรณ์มากน้อยเพียงใด					
5	นักเรียนคิดว่าสหกรณ์มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของ เรามากน้อยเพียงใด					
6	เมื่อนักเรียนโตขึ้นในวันข้างหน้านักเรียนอยากจะมี เป็นสมาชิกเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการ สหกรณ์มากน้อยเพียงใด					

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อความ		ความพึงพอใจ				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	นักเรียนชอบซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์โรงเรียน					
2	การจัดชั้นวางสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
3	ป้ายบอกเวลา เปิด - ปิด ของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
4	ชนิดของสินค้าที่มีขายในร้านสหกรณ์โรงเรียน					
5	ราคาสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
6	คุณภาพของสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
7	ความสะอาดของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
8	สถานที่ตั้งของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
9	ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน					

แบบสัมภาษณ์ (สำหรับครู)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้น เพื่อต้องการศึกษาถึงความพร้อมในการบริหารจัดการ กิจกรรม สหกรณ์โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม ซึ่งจะต้องมีครู ทำหน้าที่ วางแผน การจัดองค์การ การจัดกลุ่ม บุคคลเข้าทำงาน การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การรายงานและ การจัดทำงบประมาณ

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ..... ปี
3. วิชาที่สอน.....
4. ตำแหน่งงานในสหกรณ์.....
5. ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน.....

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1. โปรดช่วยอธิบายหลักการที่ควรจะนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนของท่าน
2. ท่านได้มีการวางแผนในแต่ละปีก่อนจะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนหรือไม่ ถ้ามีการวางแผน โปรดช่วยอธิบายรายละเอียด
3. ท่านมีการจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ตามประเภทของงานสหกรณ์อย่างไร
4. ท่านมีการวินิจฉัยและสั่งการอย่างไร เมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการพัฒนาสหกรณ์ในด้านต่างๆ
5. ท่านมีการประสานงานภายในสหกรณ์ของท่านอย่างไร
6. สหกรณ์มีการจัดทำบัญชี และการจัดทำงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร โปรดอธิบาย
7. ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีการเสนอรายงานหรือไม่ เสนอต่อใคร

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

ด้าน		ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ด้านการบริหาร					
2	ด้านบุคลากร					
3	ด้านการจัดซื้อ					
4	ด้านการจัดจำหน่าย					
5	ด้านเอกสารและบัญชี					
6	ด้านอาคารสถานที่					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเบญญาภา สุวรรณประเสริฐ
วัน เดือน ปี เกิด	20 ตุลาคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการศัตรูพืช มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านปู่เต๋อ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	ครู

